

Politieke peiling

Ipsos I&O 16 oktober 2025

Rapport Ipsos I&O: zetelpeiling en achtergronden
16 oktober 2025. Peiling van 13-15 oktober 2025

www.ipsos-publiek.nl

Colofon

Uitgave

Ipsos I&O

Zuiderval 70
7543 EZ Enschede

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Amstelveenseweg 760
1081 JK Amsterdam

Ericssonstraat 2
5121 ML Rijen

Rapportnummer

2025/180

Datum

16 oktober 2025

Auteurs

Asher van der Schelde
Maartje van de Koppel
Peter Kanne

Copyright

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Ipsos I&O-zetelpeiling: D66 groeit door na RTL-debat	4
1 Volgen van de politiek	7
1.1 Nieuws over politiek en verkiezingen	7
1.2 Gebruikte informatiebronnen	8
1.3 Verwachte opkomst	10
2 Zetelpeiling	11
2.1 Zetelpeiling: D66 nadert grootste partijen	11
2.2 Zekerheid en onzekerheid over stemkeuze	13
2.3 Potentieel en bindingskracht	14
2.4 Andere overwogen partijen	15
2.5 Overgangen sinds Tweede Kamerverkiezingen 2023	16
3 Stemmotieven	17
3.1 De winst van D66	17
3.2 Redenen om op partij te stemmen	19
3.3 De strategische stem	20
3.4 Belangrijke onderwerpen	21
4 Debatten	22
4.1 NOS Radio 1-debat (10 oktober)	22
4.2 RTL-debat (12 oktober)	24
5 Beoordeling politici	27
5.1 Bekendheid lijsttrekkers	27
5.2 Beoordeling lijsttrekkers	28
5.3 Waardering op aspecten	29
5.4 Betrouwbare premier	30
5.5 Begrijpt wat er leeft onder gewone mensen	31
5.6 Is een echte leider	32
5.7 Heeft een goede visie op waar het met ons land naartoe moet	33
5.8 Zal van Nederland een socialer land maken	34
5.9 Kan Nederland goed vertegenwoordigen in het buitenland	35
5.10 Is sympathiek	35
Bijlage: zetels in Ipsos I&O-peilingen sinds TK23	36

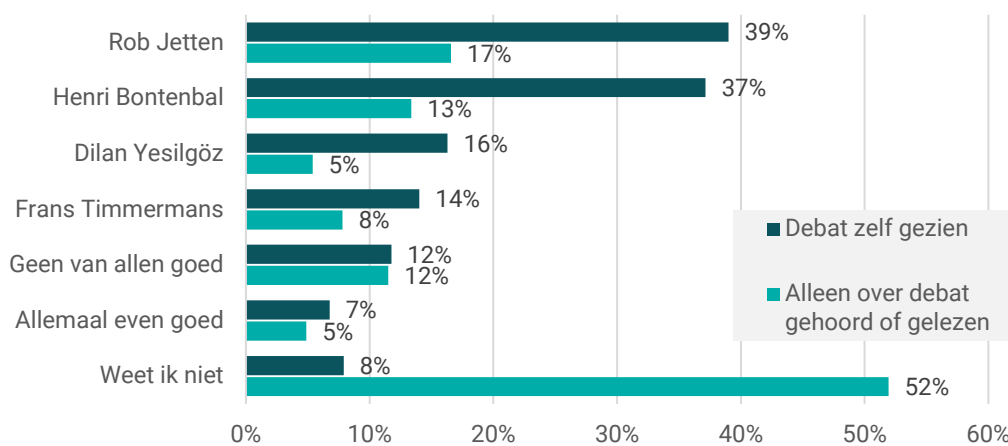
Ipsos I&O-zetelpeiling: D66 groeit door na RTL-debat

Debatten: Jetten en Bontenbal goed gewaardeerd

Nu de CPB-doorrekening is gepubliceerd en de eerste grote debatten hebben plaatsgevonden, is de campagne echt losgebarsten. Met name het RTL-debat heeft enig effect op de kiezersvoorkeuren. De optredens van Jetten (39%) en Bontenbal (37%) werden door kijkers – met afstand – het best gewaardeerd. Timmermans en Yesilgöz worden daarna ongeveer net zo vaak genoemd als beste debaters bij dit debat. Hierbij moet worden opgemerkt dat het debat relatief vaak werd bekeken door kiezers van VVD, D66 en CDA en minder door kiezers van GL-PvdA en PVV.

Figuur 1: Los van wat u stemt, wie heeft het volgens u het best gedaan bij dit debat?

Maximaal 2 antwoorden mogelijk. Basis: keek zelf het debat (n = 496) of heeft erover gehoord/gelezen (n = 988).

Bron: Ipsos I&O, 16 oktober 2025

Acht op de tien (82%) D66-kiezers die keken noemen Jetten als meest overtuigend. Opvallend is dat GL-PvdA-kiezers net zo vaak Jetten de beste vinden als Timmermans (beide 52%). Ook CDA- en VVD-kiezers vonden Jetten vaak de beste (beide 37%). VVD-kiezers kiezen bijna net zo vaak voor Jetten als voor Yesilgöz. Bontenbal wordt door 72 procent van zijn eigen achterban gekozen. Verder zijn kiezers van JA21, D66, VVD en PVV positief over hem. Timmermans wordt dus door de helft van zijn eigen kiezers gekozen en door een kwart van de D66-kiezers. Door andere kiezersgroepen nauwelijks.

Kijkers die het optreden van **Rob Jetten** goed vonden, zeggen dat ze zijn optreden helder, rustig en constructief vonden. Meermaals wordt hij 'scherp' genoemd. Kijkers waarderen daarnaast dat hij initiatief nam en positief overkwam. Over **Henri Bontenbal** zeggen kijkers vooral dat hij rustig, beheerst en kalm was (en bleef). Beide leiders krijgen lof voor hun verbindende optreden.

Bontenbal goed gewaardeerd op breed scala van aspecten

De positieve beoordeling die kiezers geven aan het optreden van Bontenbal ligt in lijn met het algemene oordeel dat kiezers over Bontenbal hebben. We legden kiezers zeven aspecten¹ voor waarvan ze konden aangeven in welke mate ze passen bij de lijsttrekkers van de zes grootste partijen² in recente peilingen. Op zes aspecten scoort Bontenbal (soms gedeeld) het hoogst. Meer dan de helft (55%) beschouwt Bontenbal

¹ Betrouwbaar als premier, begrijpt wat er leeft onder gewone mensen, is een echte leider, heeft goede visie op waar land naartoe moet, zal van Nederland een sociaal land maken, kan Nederland goed vertegenwoordigen in het buitenland, is sympathiek.

² Geert Wilders, Henri Bontenbal, Frans Timmermans, Rob Jetten, Dilan Yesilgöz en Joost Eerdmans.

als betrouwbare premier. Rob Jetten (35%) en Frans Timmermans (33%) volgen op gepaste afstand. Ook vindt de ruime meerderheid Bontenbal sympathiek (65%). Jetten scoort daar ook goed (53%).

Als het gaat om *begrijpen wat er leeft onder gewone mensen* is Geert Wilders degene met de hoogste score (52%), maar ook hier scoort Bontenbal (48%) ruim beter dan gemiddeld. Nederland kunnen vertegenwoordigen in het buitenland is een competentie die Bontenbal (46%) ongeveer even vaak als Frans Timmermans (48%) wordt toebedeeld. Opvallend gezien het feit dat Timmermans over meer internationale ervaring beschikt.

Dilan Yesilgöz scoort op bijna ieder aspect het slechtst. Haar scores zijn bovendien beduidend lager dan tijdens de verkiezingscampagne van 2023. Het aandeel positieve oordelen over Bontenbal en Jetten is juist gestegen, terwijl Timmermans en Wilders min of meer even goed (of slecht) scoren als in 2023.

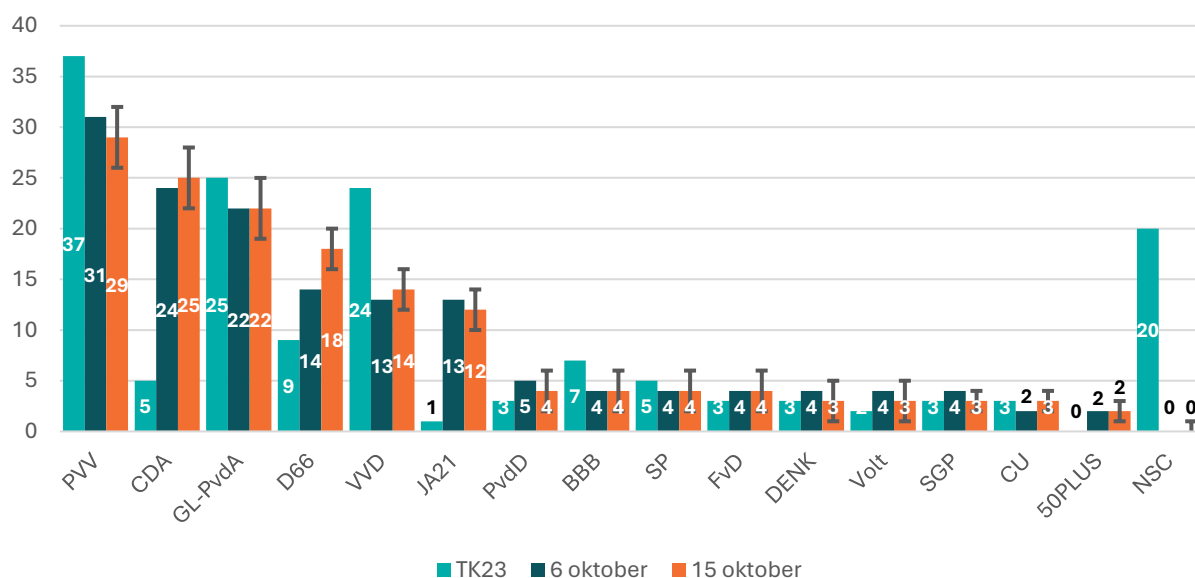
Zetelpeiling: PVV de grootste, verschil met CDA wordt kleiner, D66 sluit aan

In de zetelpeiling van 15 oktober blijft de PVV de grootste partij, nu met 29 virtuele zetels (was vorige week 31, geen significant verschil). Daarna volgen CDA (van 24 naar 25) en GL-PvdA (blijft op 22). D66 is de afgelopen weken in opkomst. De sociaalliberalen schommelden begin dit jaar lang rond de 10 en 12 zetels, klommen de laatste weken naar zo'n 14 zetels en groeien nu door naar 18 virtuele zetels. In vergelijking met de huidige zetelverdeling in de Kamer (9 zetels) zou dat een verdubbeling betekenen.

Figuur 2: Zetelpeiling Ipsos I&O 15 oktober 2025

‘Op welke partij zou u op dit moment stemmen bij de Tweede Kamerverkiezingen?’

Basis: heeft partij van eerste voorkeur (n = 2.455).

Bron: Ipsos I&O, 16 oktober 2025

Disclaimer: een zetelpeiling is geen voorspelling voor de uitslag van de verkiezingen. Met de zetelpeiling laten we de verhoudingen van dit moment zien. Dit onderzoek vond plaats van 13 oktober tot 15 oktober 9 uur. Nog maar 17 procent weet zo goed als zeker wat te stemmen, 83 procent zweeft of twijfelt nog in meer of mindere mate. 14 procent weet nog helemaal niet wat te stemmen.

Waarom groeit D66 en waar komen de nieuwe D66-kiezers vandaan?

D66 wint kiezers doordat het zichzelf succesvol positioneert als vangnet voor ontevreden kiezers uit verschillende hoeken die een gematigde middenpartij zoeken. Lijsttrekker Rob Jetten speelt hierbij een belangrijke rol. Zijn optreden bij het RTL-debat wordt expliciet genoemd door overstappende kiezers. D66-kiezers beschouwen hem als een sympathieke en sterke leider.

Het bevalt nieuwe D66-kiezers dat de partij een duidelijke centrumpositie inneemt en de wil uitspreekt om met andere partijen samen te werken en compromissen te sluiten. De partij wordt daarmee – net als haar leider – als pragmatisch en verbindend gezien. Met name kiezers die overstappen vanuit GL-PvdA en VVD zien in D66 een pragmatisch alternatief. Voormalig VVD'ers vinden deze partij te populistisch geworden en zien bij D66 wel nog 'echte' liberalen. Omgekeerd zijn ex-GL-PvdA-kiezers vaak kritisch op lijsttrekker Frans Timmermans. Ook klinkt de kritiek dat GL-PvdA te onrealistische plannen heeft.

Omdat we van een rolling panel³ gebruik maken is het ook mogelijk om in te zien van welke partijen D66 kiezers heeft gewonnen in vergelijking met de voorgaande meting. Hieruit blijkt dat D66 nu vooral kiezers weghaalt bij GL-PvdA (6% van de huidige D66-kiezers in het rolling panel had 1,5 week geleden een voorkeur voor GL-PvdA) en CDA (6%). Beide overgangen zijn goed voor ongeveer één zetel. De overige twee extra zetels komen bij alle andere partijen samen vandaan.

Vergeleken met 2023, toen D66 9 zetels haalde, haalt de partij nu kiezers weg bij GL-PvdA (19% procent van de huidige D66-kiezers opteerde nog voor GL-PvdA) en kleine groepjes van SP (3%) en Volt (2%). Maar de partij wint ook van rechts: van VVD (10%), NSC (7%), BBB (2%) en PVV (2%).

Onderzoeksverantwoording

Dit onderzoek vond plaats van maandag 13 tot woensdagochtend 15 oktober 2025. In totaal werkten 2.718 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek. De steekproef is grotendeels getrokken in het I&O Research Panel. Een deel (n = 204) deed mee via PanelClix. Dit zijn voornamelijk jongeren, lager opgeleiden en respondenten met een niet-westerse achtergrond. Ipsos I&O voerde dit onderzoek uit in samenwerking met Pauw & De Wit.

Bij de zetelpeilingen in aanloop naar de verkiezingen maken we gebruik van een zogeheten rolling panel. Dit houdt in dat respondenten die deelnamen aan de vorige peiling, ook voor de nieuwe peiling worden uitgenodigd. Op die manier kunnen we meten welke kiezersstromen plaatsvinden en welke redenen kiezers hebben om van partijvoorkeur te veranderen. Aan deze peiling namen 1.076 respondenten deel die ook deelnamen aan de peiling van vorige week.

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in november 2023. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard (CBS). Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van n=2.000 en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

³ Dit betekent dat de helft van de steekproef van deze peiling ook deelnam aan de voorgaande peiling.

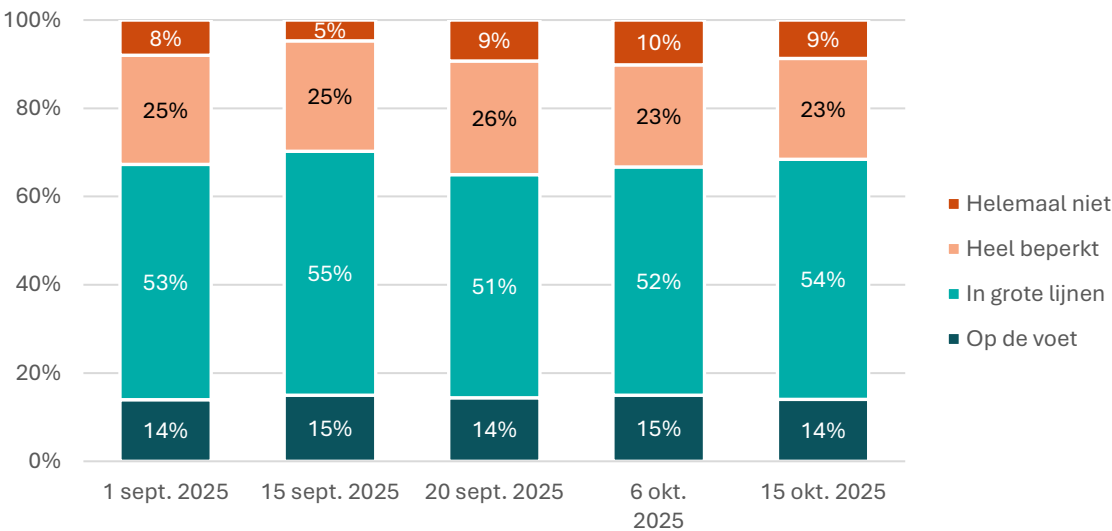
1 Volgen van de politiek

1.1 Nieuws over politiek en verkiezingen

Momenteel volgt circa twee derde van de Nederlanders het nieuws over politiek en de verkiezingen: 14 procent doet dat ‘op de voet’, 54 procent ‘in grote lijnen’. Sinds het einde van de zomer is dat ongeveer hetzelfde.

Figuur 1.1: In hoeverre volgt u momenteel het nieuws over politiek en de Tweede Kamerverkiezingen?

Basis: allen (n = 2.622).

Nieuws over de politiek en verkiezingen wordt relatief vaak gevolgd door mannen, Nederlanders boven de 50 jaar en hoog opgeleide Nederlanders.

Tabel 1.1: In hoeverre volgt u momenteel het nieuws over politiek en de Tweede Kamerverkiezingen?

Naar geslacht, leeftijd en opleiding. Basis: allen (n = 2.712).

	Totaal	Geslacht		Leeftijd				Opleiding		
		Man	Vrouw	18-34	35-49	50-64	65+	Laag	Middel-baar	Hoog
Op de voet of in grote lijnen	68%	77%	60%	60%	59%	74%	81%	66%	63%	75%
Heel beperkt of helemaal niet	32%	23%	40%	40%	41%	26%	19%	34%	37%	25%

1.2 Gebruikte informatiebronnen

Tabel 1.2 toont welke informatiebronnen kiezers gebruiken om hun stem mede op te baseren. De online stemhulp (47%) wordt het vaakst genoemd. Vooral kiezers van D66 en Volt geven dit aan. Volt-kiezers kijken ook relatief vaak naar verkiezingsprogramma's, kranten en tijdschriften en de doorrekeningen van het CPB. Ook JA21-kiezers gebruiken relatief veel bronnen (debatten, tv en radio, verkiezingsprogramma's en peilingen).

Verder valt op dat de doorrekeningen van het CPB voor kiezers van links-progressieve partijen (Volt, GL-PvdA en D66) belangrijk zijn.

PVV- en VVD-kiezers gebruiken geen enkele bron vaker dan gemiddeld, terwijl sociale media vooral DENK- en FvD-kiezers van belang is. Ook podcasts scoren relatief hoog onder de FvD-achterban.

Tabel 1.2: Welke van de volgende informatiebronnen gebruikt u om te beslissen op welke partij u stemt bij de verkiezingen? (naar partijvoorkeur)

Groen = genoemd door tien procentpunt meer dan gemiddeld.

Basis: is zeker, waarschijnlijk of waarschijnlijk niet van plan te gaan stemmen (n=2.622)

	Totaal	PVV	GL-PvdA	VVD	D66	BBB	CDA	SP	DENK*	PvdD	FvD	SGP	CU	Volt*	JA21
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Online stemhulp	47	32	50	49	62	42	53	46	10	55	24	19	49	62	52
Politieke debatten	36	30	37	45	43	37	46	41	27	22	17	26	26	35	54
Televisieprogramma's en radio	36	31	39	41	45	37	47	39	16	25	14	15	27	27	50
Verkiezingsprogramma's van partijen	34	26	42	38	41	29	31	43	20	41	42	17	35	50	45
Kranten en tijdschriften	31	18	38	33	43	19	46	38	11	22	9	25	34	48	29
Gesprekken met vrienden, familie en kennissen	28	24	36	25	37	18	24	33	43	30	27	33	37	28	29
Online nieuwswebsites	27	24	35	25	35	12	23	27	28	28	20	28	21	33	34
Doorrekeningen CPB	17	6	30	21	31	6	24	9	2	7	0	4	23	35	13
Peilingen	15	17	19	14	18	11	16	12	1	7	10	8	9	10	25
Sociale media	14	18	9	7	17	11	5	12	45	23	34	16	10	8	17
Podcasts	8	4	14	3	14	6	7	10	11	8	19	9	8	13	6
AI-tool	2	2	1	2	3	2	2	3	4	1	1	0	3	1	2
Iets anders	3	4	3	2	3	5	2	6	0	3	12	6	1	2	2
Geen van deze	7	12	6	6	1	5	4	11	7	13	4	26	13	4	2
Weet ik niet	2	3	1	0	0	0	5	0	0	1	0	0	0	2	0

*Indicatief vanwege een beperkt aantal waarnemingen (n < 50).

Naar leeftijd

Verschillende generaties gebruiken hele andere informatiebronnen om tot een stem te komen. Oudere kiezers gebruiken relatief vaak ‘oude’ media zoals tv, radio, kranten en tijdschriften. Voor jonge kiezers speelt dit nauwelijks een rol. Voor de jongste leeftijdsgroep (18-24) zijn gesprekken met vrienden, familie en kennissen relatief belangrijk. Ook sociale media spelen voor hen een grote rol.

Online stemhulpen zijn populairder onder jongere kiezers.

Tabel 1.3: Welke van de volgende informatiebronnen gebruikt u om te beslissen op welke partij u stemt bij de verkiezingen? (naar leeftijd) Groen = genoemd door tien procentpunt meer dan gemiddeld.

Basis: is zeker, waarschijnlijk of waarschijnlijk niet van plan te gaan stemmen (n = 2.622).

	Totaal	18-24	25-34	35-49	50-64	65+
Online stemhulp (zoals StemWijzer of Kieskompas)	47%	56%	58%	51%	48%	30%
Politieke debatten (op tv, radio of in het echt)	36%	30%	29%	32%	41%	43%
Televisieprogramma's (zoals talkshows) en radio	36%	22%	26%	29%	42%	48%
Verkiezingsprogramma's van partijen	34%	39%	36%	33%	34%	31%
Kranten en tijdschriften	31%	19%	17%	21%	35%	48%
Gesprekken met vrienden, familie en (andere) kennissen	28%	48%	39%	30%	25%	18%
Online nieuwswebsites	27%	27%	31%	33%	29%	17%
Doorrekeningen verkiezingsprogramma's door CPB	17%	16%	17%	15%	17%	20%
Peilingen	15%	23%	16%	16%	15%	13%
Sociale media (zoals Facebook, X, TikTok of Instagram)	14%	37%	23%	15%	9%	4%
Podcasts	8%	9%	14%	11%	6%	2%
AI-tool (zoals ChatGPT)	2%	7%	4%	2%	1%	1%
Iets anders	3%	3%	2%	3%	3%	3%
Ik gebruik geen van deze	7%	1%	5%	7%	9%	9%
Weet ik niet of wil ik liever niet zeggen	2%	5%	1%	3%	2%	1%

1.3 Verwachte opkomst

Het percentage kiezers dat vlak voor de verkiezingen aangeeft zeker te gaan stemmen komt doorgaans overeen met de daadwerkelijke opkomst. Eind november 2023 gaf 82 procent aan zeker te gaan stemmen, uiteindelijk was de opkomst 78 procent.

Momenteel is 75 procent van de kiezers *zeker* van zijn of haar stembusgang. In de komende weken zal dit percentage waarschijnlijk toenemen. Het percentage ligt lager dan in begin november 2023 (80%), destijds ook circa twee weken voor de verkiezingen.

Tabel 1.4: % dat zeker zegt te gaan stemmen

Basis: allen (n = 2.718).

Tweede Kamerverkiezingen 2023					Tweede Kamerverkiezingen 2025				
	23 okt '23	7 nov '23	21 nov'23	TK23	1 sep'25	15 sep'25	26 sept'25	6 okt '25	14 okt'25
Gaat 'zeker' stemmen	77%	80%	82%	78%	73%	70%	72%	72%	75%

2 Zetelpeiling

2.1 Zetelpeiling: D66 nadert grootste partijen

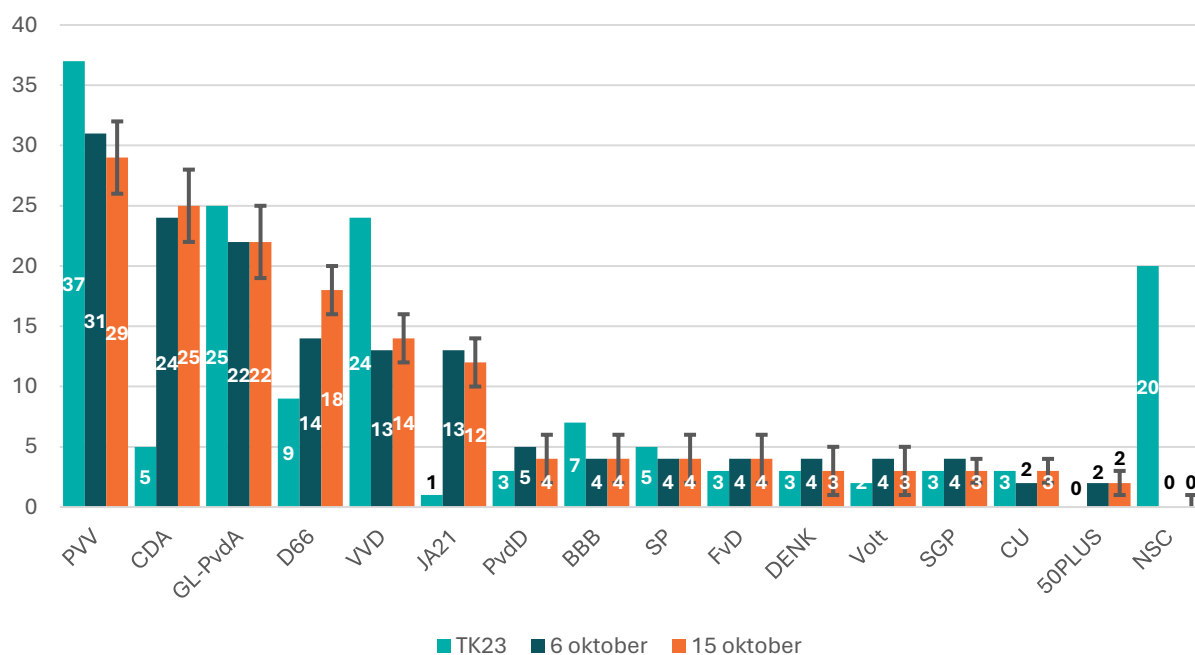
In de Ipsos I&O-zetelpeiling van 15 oktober 2025 is de PVV wederom de grootste partij. Als er nu verkiezingen zouden worden gehouden zou de PVV kunnen rekenen op 29 zetels. Daarna volgen CDA (25) en GL-PvdA (22). D66 is in opkomst. De sociaalliberalen konden vorige week nog rekenen op 14 zetels, nu zijn dat er 18.

Er vinden verder geen significante veranderingen plaats.

Figuur 2.1: Zetelpeiling Ipsos I&O 15 oktober 2025

‘Op welke partij zou u op dit moment stemmen bij de Tweede Kamerverkiezingen?’

Basis: heeft partij van eerste voorkeur (n = 2.455).

Bron: Ipsos I&O, 16 oktober 2025

Tabel 2.1: Zetelpeiling Ipsos I&O 15 oktober (percentages en zetels)

“Op welke partij zou u op dit moment stemmen bij de Tweede Kamerverkiezingen?”

Basis: heeft partij van eerste voorkeur (n = 2.455). Niet getoond in tabel: ‘andere partij’.

Partij	Percentage	Marges	Zetels	Marges
PVV	18,5%	(16,9; 20,1)	29	+/- 3
CDA	15,9%	(14,4; 17,4)	25	+/- 3
GroenLinks-PvdA	13,8%	(12,4; 15,2)	22	+/- 3
D66	11,7%	(10,4; 13,0)	18	+/- 2
VVD	8,8%	(7,6; 10,0)	14	+/- 2
JA21	7,9%	(6,8; 9,0)	12	+/- 2
Partij voor de Dieren	3,1%	(2,4; 3,8)	4	+/- 2
FvD	3,1%	(2,4; 3,8)	4	+/- 2
SP	3,0%	(2,3; 3,7)	4	+/- 2
BBB	2,9%	(2,2; 3,6)	4	+/- 2
DENK	2,4%	(1,8; 3,0)	3	+/- 1
SGP	2,3%	(1,7; 2,9)	3	+/- 1
ChristenUnie	2,3%	(1,7; 2,9)	3	+/- 1
Volt	2,1%	(1,5; 2,7)	3	+/- 1
50PLUS	1,6%	(1,1; 2,1)	2	+/- 1
NSC	0,7%	(0,4; 1,0)	0	+/- 1

Bron: Ipsos I&O, 16 oktober 2025

Tabel 2.2: Zetelpeiling Ipsos I&O, percentages per partij 6 oktober en 15 oktober

“Op welke partij zou u op dit moment stemmen bij de Tweede Kamerverkiezingen?”

Basis: heeft partij van eerste voorkeur. Niet getoond in tabel: ‘andere partij’.

Partij	6 oktober	15 oktober
PVV	20,2%	18,5%
CDA	15,7%	15,9%
GroenLinks-PvdA	14,0%	13,8%
D66	9,3%	11,7%
VVD	8,5%	8,8%
JA21	8,2%	7,9%
Partij voor de Dieren	3,6%	3,1%
FvD	2,9%	3,1%
SP	2,6%	3,0%
BBB	2,6%	2,9%
DENK	3,0%	2,4%
SGP	2,6%	2,3%
ChristenUnie	1,9%	2,3%
Volt	3,0%	2,1%
50PLUS	1,3%	1,6%
NSC	0,6%	0,7%

Bron: Ipsos I&O, 16 oktober 2025

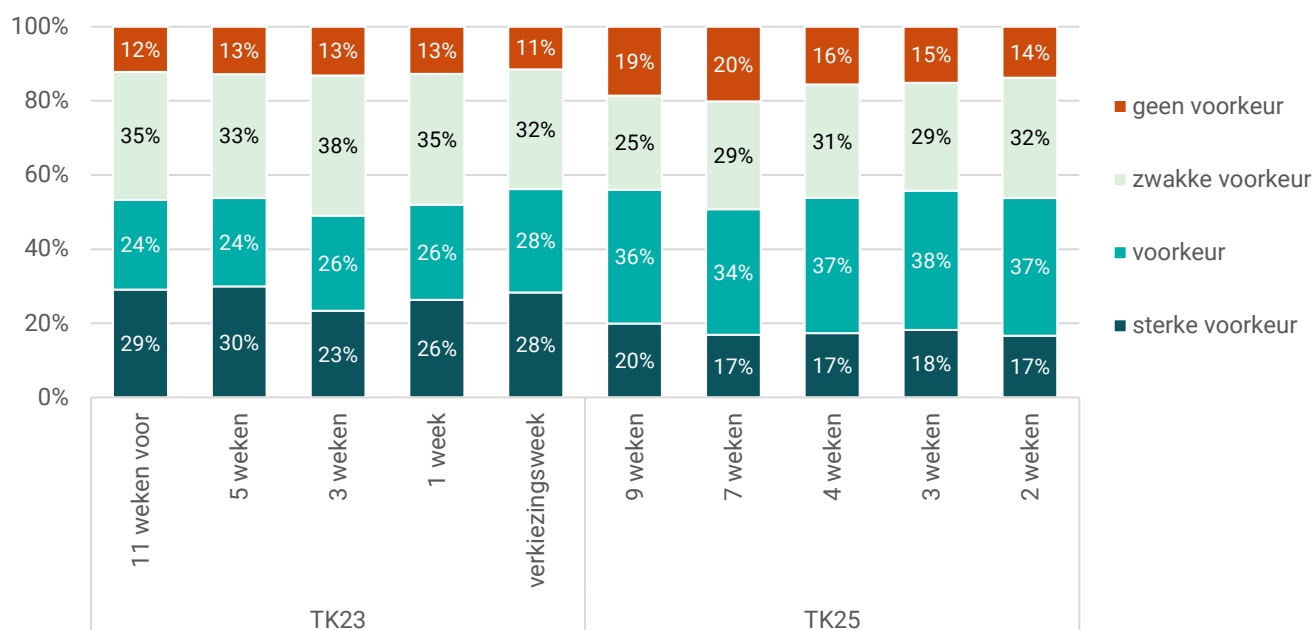
2.2 Zekerheid en onzekerheid over stemkeuze

Kiezers blijven relatief onzeker over hun stemvoorkeur. Momenteel is 17 procent van de kiezers wel (vrijwel) zeker van zijn of haar stem. Bij de voorgaande verkiezingen lag, op dit punt in de campagne, dit percentage hoger (23 à 26%). Een fors deel (37%) heeft een duidelijke voorkeur maar twijfelt ook nog over andere partijen, terwijl een derde (32%) een zwakke voorkeur heeft. Veertien procent heeft nog helemaal geen voorkeur.

Overkoepelend ‘zweeft’ 83 procent dus nog in meer of mindere mate.

Figuur 2.2: % kiezers met (sterke of zwakke) voorkeur en % kiezers dat nog niet weet wat te stemmen, in 2023 en 2025

Basis: gaat zeker wel, waarschijnlijk wel of waarschijnlijk niet stemmen (n=2.622).

Bron: Ipsos I&O, 16 oktober 2025

2.3 Potentieel en bindingskracht

Ook potentieel D66 neemt toe

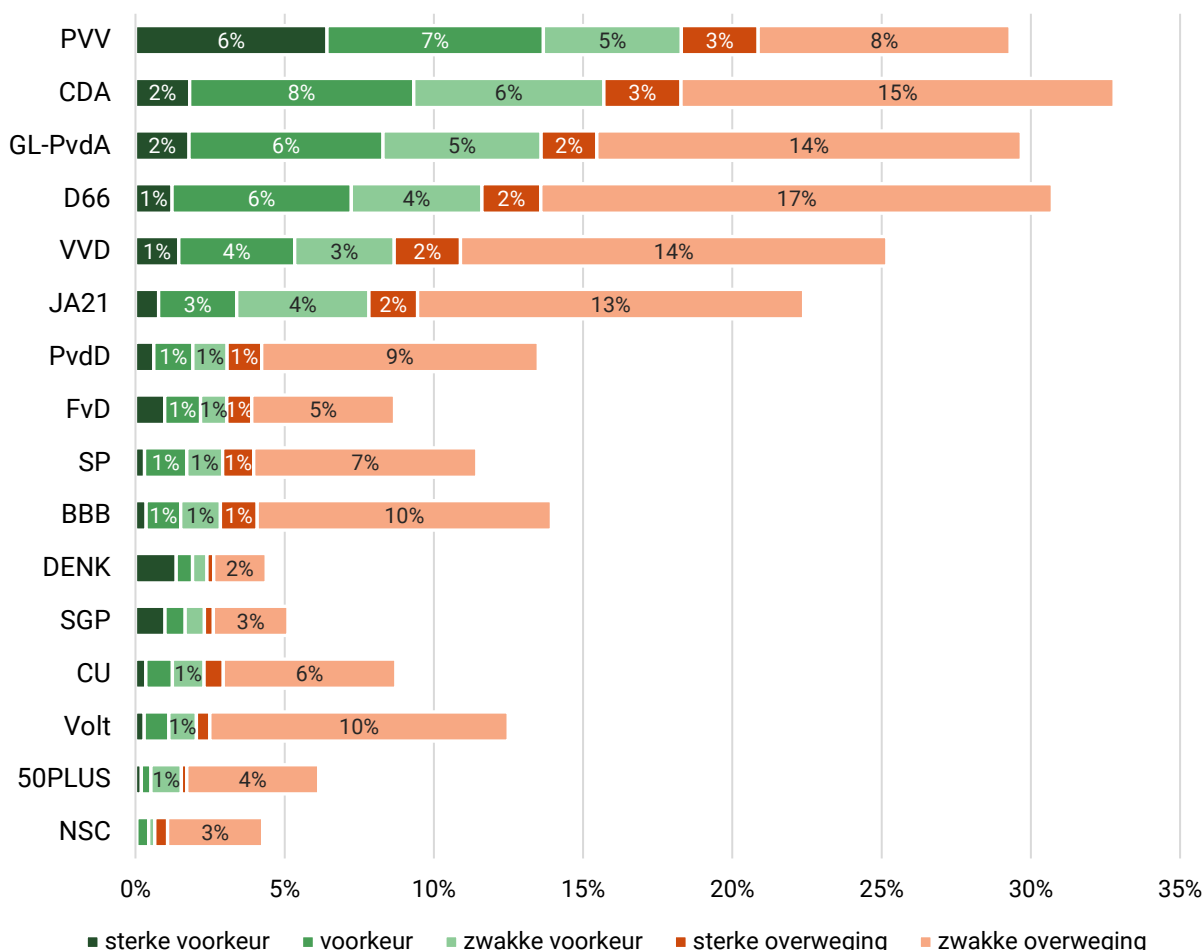
Figuur 2.3 toont de bindingskracht en het potentieel van de politieke partijen in de Tweede Kamer. De groene balken geven aan welk percentage kiezers een eerste voorkeur heeft voor een partij. Hoe donkerder het groen, hoe sterker de voorkeur.

De rode balken staan voor het aandeel kiezers dat een voorkeur heeft voor een andere partij, maar ook deze partij overweegt. Ook hier geldt weer: hoe donkerder, hoe sterker een partij wordt overwogen. Zo zien we dat 19 procent van de kiezers die nu een andere voorkeur hebben ook een stem op de D66 overwogen.

CDA heeft nog altijd het grootste potentieel. Een op drie (33%) overweegt een stem op de christendemocraten. Daarna volgt D66 (31%). Bij de vorige meting was dit 27 procent. De potentie voor D66 neemt dus toe. GL-PvdA (30%) en PVV (29%) hebben een vergelijkbaar potentieel als D66. Deze percentages zijn stabiel t.o.v. 6 oktober.

Figuur 2.3: Bindingskracht en potentie van politieke partijen, 15 oktober 2025

Basis: heeft partij van eerste voorkeur (n = 2.455).

Bron: Ipsos I&O, 16 oktober 2025

2.4 Andere overwogen partijen

Tabel 2.3 behoeft enige uitleg. We hebben hier in zetels uitgedrukt hoeveel een partij nog kan verliezen of winnen aan een andere partij. Een rekenvoorbeeld: PVV beschikt in deze virtuele peiling over 29 zetels. Van hun kiezers geeft 24 procent aan een stem op JA21 te overwegen. Daarom zou PVV in potentie ($29 \cdot 0,24 \approx 7$) zeven zetels kunnen verliezen aan JA21.

Het gestegen potentieel van D66 komt voornamelijk bij GL-PvdA en CDA vandaan. Bij de vorige meting waren er zeven GL-PvdA-zetels die mogelijk nog naar D66 zouden uitwijken, nu zijn dat er negen. Het D66-potentieel onder CDA-kiezers stijgt van vijf naar zeven zetels.

Tabel 2.3: Mogelijke uitwisseling tussen partijen (in zetels)

Basis: heeft partij van eerste voorkeur (n = 2.455).

→ Voorkeurspartij													
↓Overweegt ook...	PvdD	SP	GL-PvdA	Volt	D66	CU	CDA	VVD	BBB	SGP	JA21	PVV	FvD
Huidige zetels	4	4	22	3	18	3	25	14	4	3	12	29	4
PvdD		1	5		1							1	
SP			3		1		1					1	
GL-PvdA	2	1		1	8		3	1					
DENK			1										
Volt			4		3		1						
D66		1	9	1			7	2					
CU							3			1			
CDA			3		4	2		5			2	1	
NSC							1						
VVD					2		8		1		4	3	
50PLUS							1		0		1	1	
BBB							1	1			2	5	
SGP						1	1				1		
JA21							2	3	1			7	1
PVV					1		1	1	1		5		2
FvD											1	4	

Bron: Ipsos I&O, 16 oktober 2025

2.5 Overgangen sinds Tweede Kamerverkiezingen 2023

Tabel 2.4 toont de overgangen tussen partijen sinds de Tweede Kamerverkiezingen van 2023.

Tabel 2.4: Overgangen sinds Tweede Kamerverkiezingen 2023

Groen = partij houdt meer dan 50% van TK23-kiezers vast, rood = houdt minder dan 50% vast, blauw = overgang van meer dan 10%.

→ Stemde in 2023...	PVV	GL-PvdA	VVD	NSC	D66	BBB	CDA	SP	DENK	PvdD	FvD	SGP	CU	Niet gestemd
↓ Stemt nu...	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
PVV	64	0	5	5		19		3			8		1	9
GL-PvdA	0	66		5	12			13	7	12			1	7
VVD	3	1	42	5	2	2	3			3				5
NSC	0		0	3					2				2	0
D66	1	15	8	7	75	5	1	10	4	2				8
BBB	1		1	2		34	1							3
CDA	3	4	26	39	5	12	85	13		3	3	4	16	8
SP	1	2	0	3	1	1		49		2				2
DENK				1					82	2				2
PvdD	1	5		0						67			2	2
FvD	4		1	1		1	1				78			1
SGP	1	0		1		1	1				2	91	4	0
CU	0	1	0	2		2	3					4	72	1
Volt	0	4	1	0	1					1				1
JA21	14		10	16	1	9		3		1	3			3
50PLUS	1		1	3		4		3						1
Geen voorkeur	7	2	5	6	5	9	4	5	5	2	7		2	44
n =	494	331	321	271	132	98	70	66	50	47	47	44	43	310

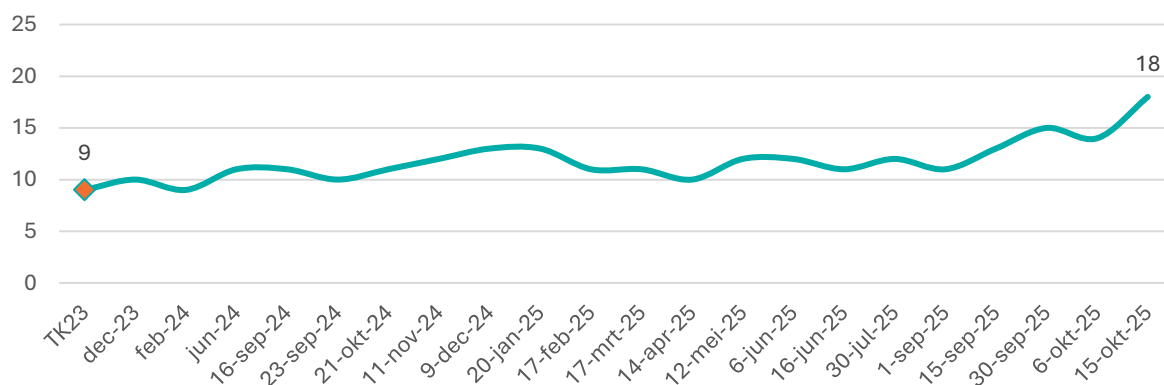
Bron: Ipsos I&O, 16 oktober 2025

3 Stemmotieven

3.1 De winst van D66

D66 is de enige partij die in deze peiling een significante groei doormaakt. De sociaalliberalen stijgen van veertien naar achttien zetels. In vergelijking met de huidige zetelverdeling in de Kamer (9 zetels) zou dat een verdubbeling betekenen.

Figuur 3.1: Zetelverloop D66 in peilingen Ipsos I&O sinds TK23

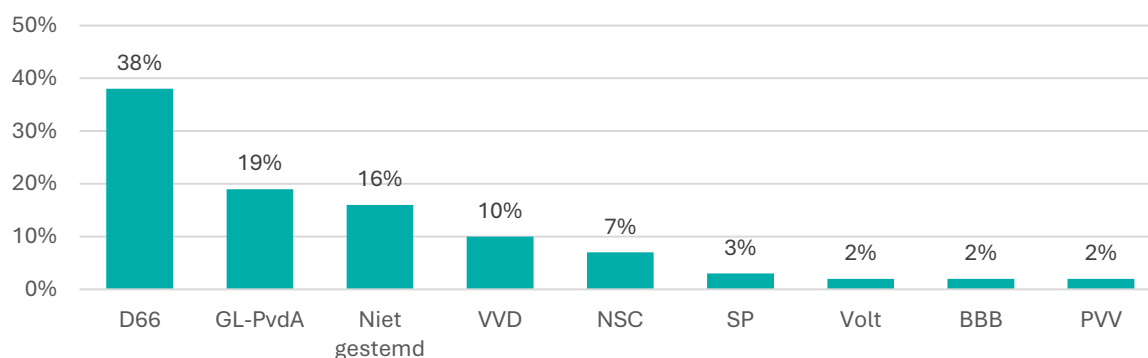

Waar komen de nieuwe kiezers vandaan?

Vier op tien (38%) huidige D66-kiezers stemden in 2023 ook op D66. Een vijfde (19%) opteerde destijds nog voor GL-PvdA. Uit de links-progressive hoek spreekt D66 ook kleine groepjes voormalig SP- (3%) en Volt- (2%) kiezers aan. Daarnaast wint de partij ook (centrum)rechtse kiezers: tien procent komt van de VVD, zeven procent van NSC en ook vanuit BBB (2%) en PVV (2%) vinden bescheiden overgangen plaats.

Figuur 3.2: Stemgedrag huidige D66-kiezers bij TK23

Basis: heeft voorkeur voor D66 (n=249)

Omdat we van een rolling panel⁴ gebruik maken is het ook mogelijk om in te zien van welke partijen D66 kiezers heeft gewonnen in vergelijking met de voorgaande meting. Hieruit blijkt dat D66 nu vooral kiezers weghaalt bij GL-PvdA (6% van de huidige D66-kiezers in het rolling panel had 1,5 week geleden een voorkeur voor GL-PvdA) en CDA (6%). Beide overgangen zijn goed voor ongeveer één zetel. De overige twee extra zetels komen bij alle andere partijen samen vandaan.

⁴ Dit betekent dat de helft van de steekproef van deze peiling ook deelnam aan de voorgaande peiling.

Waarom stappen kiezers naar D66 over?

Lijsttrekker **Rob Jetten** is een belangrijke reden voor kiezers om over te stappen naar D66. Zijn media-optredens (met name het RTL-debat) wordt expliciet genoemd door enkelen. Kiezers beschouwen hem als een sympathieke en sterke leider.

Ik twijfel nog steeds, maar vindt dat Rob Jetten op een respectvolle en stevige wijze het debat aan gaat. Qua punten die ik belangrijk vind liggen de partijen dichtbij elkaar.

- Stemde in 2023 GL-PvdA

Bontenbal inhoudelijk wat tegenvallend, Jetten sterker. Weet niet of CDA linksom of rechtsom gaat na de verkiezingen

- Had bij de vorige meting een voorkeur voor CDA

Yesilgöz is niet de leider die ik wil hebben. Jette vind ik sympathiek. Stemwijzer is een volle match D66

- Stemde in 2023 VVD

Als kiezers inhoudelijke argumenten noemen gaat het vaak om **onderwijs en klimaat**.

D66 doet meer voor het onderwijs en klimaat

- Had bij de vorige meting een voorkeur voor CDA

D66: progressief + focus op goed onderwijs en milieu. D66 is een stabielere partij met veel politieke ervaring.

- Stemde in 2023 NSC

Het bevat nieuwe D66-kiezers dat de partij een duidelijke centrumpositie inneemt en de wil uitspreekt om met andere partijen samen te werken en compromissen te sluiten. De partij wordt daarmee als **pragmatisch** en **verbindend** gezien. Met name kiezers die overstappen vanuit GL-PvdA en VVD zien in D66 een pragmatisch alternatief. Voormalig VVD'ers vinden deze partij te populistisch geworden en zien bij D66 wel nog 'echte' liberalen. Omgekeerd zijn ex-GL-PvdA-kiezers vaak kritisch op lijsttrekker Frans Timmermans. Ook klinkt de kritiek dat GL-PvdA te onrealistische plannen heeft.

Ik vind het fijn dat D66 de rechtsstaat wil versterken. GroenLinks-PvdA vind ik veelst te onpragmatisch en zie bij hun een gebrek aan inlevingsvermogen voor alles aan de rechterkant van het spectrum.

- Stemde in 2023 GL-PvdA

Meer verbindend, standpunten vrijwel gelijk maar minder uitgesproken met meer mogelijkheid tot samenwerken.

- Stemde in 2023 GL-PvdA

Ik vind dat de VVD te populistisch is geworden. Ze focussen zich te veel op asielzoekers terwijl dat een onderwerp is dat me niet interesseert

- Stemde in 2023 VVD

Kiezers die van kleinere partijen komen (zoals Volt en SP) hebben vaak **strategische** overwegingen. Zij willen versnippering voorkomen en meer invloed uitoefenen door te stemmen op een grotere partij.

Volt is teveel naar links opgeschoven en heeft niet tot nauwelijks iets toevoegt. Verder vind ik dat we ook grotere partijen moeten hebben waardoor het land makkelijker bestuurbaar wordt.

- Stemde in 2023 Volt

Samenvattend wint D66 kiezers doordat het zichzelf succesvol positioneert als vangnet voor ontevreden kiezers uit verschillende hoeken die een gematigde middenpartij zoeken.

3.2 Redenen om op partij te stemmen

Kiezers geven aan dat de standpunten (65%) en waarden (48%) van hun voorkeurspartij de belangrijkste redenen zijn voor hun voorkeur. Kiezers van PvdD, SGP, CU en Volt noemen beide redenen relatief vaak.

Drie op de tien stemt op een partij omdat de partij opkomt voor mensen als zij. Vooral kiezers van PVV, BBB, SP, DENK, FvD, SGP en 50PLUS zeggen dit.

Dat een partij zorgt voor stabiel bestuur is voor belang van kiezers van CDA, VVD, GL-PvdA en D66. CDA'ers noemen ook relatief vaak de leider.

Vooralsnog lijken 50PLUS, D66 en de PvdD het meest te profiteren van online stemhulpen, terwijl de strategische stem nu het meest in het voordeel lijkt van GL-PvdA.

Tabel 3.1: Wat is of zijn voor u de belangrijkste reden(en) om op deze partij te stemmen?

Groen = reden wordt minstens 10 procentpunt vaker dan gemiddeld gekozen.

	Totaal	PVV	GL-PvdA	VVD	D66	BBB	CDA	SP	DENK*	PvdD	FvD	SGP	CU	Volt*	JA21	50+
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Standpunten	65	64	70	61	67	52	50	66	56	76	86	77	75	79	81	56
Waarden	48	23	63	43	52	42	54	50	43	70	52	88	87	80	33	37
Komt op voor mensen als ik	31	45	25	27	19	46	13	57	49	20	51	55	24	21	35	52
Stabiel bestuur	31	10	44	49	44	16	59	13	2	2	16	37	38	12	14	2
Leider	30	27	12	10	37	28	62	30	23	35	31	10	28	14	30	18
Goede oppositie	16	16	19	5	20	9	11	23	27	36	31	6	14	20	12	0
Online stemhulp	16	10	16	16	26	6	18	16	6	26	7	9	18	17	21	32
Strategie	14	12	25	16	12	16	16	4	11	5	4	0	0	7	21	8
Tegen andere partijen	12	20	13	13	7	8	8	4	12	13	18	7	5	14	12	8
Gewoonte	9	5	13	25	12	1	7	15	2	13	2	20	17	0	0	3
Goede peilingen	5	9	5	1	4	2	10	0	0	0	4	2	2	0	7	0
Komt op voor mijn regio	4	6	2	2	1	26	2	7	4	0	5	2	4	0	2	0
AI-tool	1	1	0	0	1	1	1	0	4	0	0	0	0	0	0	0
Slechte peilingen	1	1	0	4	1	5	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
Anders	2	3	2	2	2	3	1	1	0	3	6	0	3	6	2	7
Weet ik niet	1	2	1	1	0	5	0	1	1	1	0	0	1	0	2	0

*Indicatief vanwege een beperkt aantal waarnemingen (n < 50).

3.3 De strategische stem

Veertien procent van de kiezers geeft aan *strategisch* te stemmen. Kiezers kunnen hier verschillende dingen onder verstaan. Om dat te analyseren vroegen we kiezers welke overwegingen een rol spelen bij hun strategische stem. Zeven op tien wil een regering met hun voorkeurspartij mogelijk maken. Dit geldt in zeer sterke mate voor strategische JA21- (89%) en D66-kiezers (93%), maar veel minder voor PVV-kiezers (69%). PVV'ers geven relatief vaak aan dat ze de PVV de grootste willen maken (67%). Dit speelt dan juist weer geen rol voor kiezers van JA21 (12%) en D66 (10%).

Voor strategische VVD'ers speelt mee dat ze niet willen dat een andere partij in de coalitie komt. Zes op tien (61%) noemen dit. Kiezers geven aan dat ze vooral regeringsdeelname van GL-PvdA en PVV willen voorkomen. GL-PvdA wordt iets vaker genoemd.

Strategische CDA-kiezers geven in de helft (51%) van de gevallen aan niet te willen dat een andere partij zal meeregeren. Zij doelen bijna altijd op de PVV, al noemen enkelen ook GL-PvdA.

PVV-kiezers richten hun pijlen vooral op GL-PvdA, en een enkeling op D66. Omgekeerd willen strategische GL-PvdA-kiezers ook vooral kabinetsdeelname van de PVV voorkomen. Ook andere rechtse partijen (VVD, BBB, FvD, JA21) worden expliciet genoemd.

Tabel 3.2: U geeft aan dat u strategisch stemt. Welke van onderstaande overwegingen speelt of spelen daarbij vooral een rol? Basis: geeft aan strategisch te stemmen (n = 339). Groen = min. 10 pp. hoger dan gemiddeld.

	Totaal	PVV	GL-PvdA	VVD*	CDA	JA21	D66*
n =	339	55	84	35	62	40	29
Ik wil een regering met deze partij mogelijk maken	69%	48%	71%	76%	71%	89%	93%
Ik wil dat een andere partij <u>niet</u> in de regering komt	46%	44%	53%	61%	51%	44%	34%
Ik wil dat deze partij de grootste partij wordt	40%	67%	57%	31%	44%	12%	10%
Ik wil dat een andere partij <u>niet</u> de grootste partij wordt	41%	50%	47%	29%	46%	37%	34%
Ik wil dat deze partij ten minste één zetel haalt in de Tweede Kamer	11%	7%	4%	6%	5%	12%	19%
Een andere overweging	8%	4%	11%	10%	6%	0%	3%
Weet ik niet	1%	4%	0%	0%	0%	0%	0%

* = indicatieve uitkomst vanwege beperkt aantal waarnemingen (n < 50).

3.4 Belangrijke onderwerpen

Net als eind september zijn *wonen* (48%) en *immigratie* (36%) de belangrijkste politieke onderwerpen, als we kiezers vragen aan welke onderwerpen de politiek met voorrang aandacht moet geven. Het thema *stijgende prijzen*, nieuw toegevoegd aan de lijst, wordt door 16 procent aangevinkt. Het scoort daarmee net zo hoog als *veiligheid* en *klimaat*.

In de [peiling van 6 oktober](#) vroegen we welke onderwerpen het belangrijkste zijn voor de stemkeuze. Dan zien we dat kiezers het vaakst immigratie en asiel (38%) meewegen in hun keuze, gevolgd door wonen (29%).

Tabel 3.3: Aan welke onderwerpen moet de politiek met voorrang aandacht geven, vindt u?

Basis: allen (n = 2.718).

Onderwerp	Februari '21	Oktober '23 ⁵	16 juni '25	28 juli '25	3 sept. '25	29 sept '25	15 okt '25
Woningmarkt / betaalbare woningen / huren	28%	42%	47%	45%	46%	49%	48%
Immigratie / asiel	14%	35%	35%	31%	36%	37%	36%
Gezondheidszorg	33%	38%	26%	26%	24%	23%	25%
Veiligheid / tegengaan criminaliteit	21%	22%	13%	17%	21%	21%	17%
Klimaatverandering	27%	30%	18%	20%	19%	16%	17%
Stijgende prijzen	*	*	*	*	*	*	16%
Defensie	*	5%	19%	13%	14%	14%	14%
Armoede(bestrijding) / sociale voorzieningen	18%	28%	16%	18%	14%	14%	13%
Onderwijs	20%	11%	15%	13%	12%	11%	13%
Waarden en normen	19%	12%	11%	13%	14%	15%	12%
Economie / overheidsfinanciën	18%	14%	10%	11%	11%	11%	11%
Bescherming van de rechtsstaat	*	*	8%	9%	9%	10%	9%
Polarisatie	*	9%	6%	5%	6%	10%	8%
Digitale (on)veiligheid (AI, fake news, phishing)	*	*	6%	7%	8%	6%	5%
Natuur	*	6%	10%	6%	8%	5%	5%
Europese Unie	6%	6%	4%	6%	5%	4%	5%
Oorlog in Israël / Palestina	*	*	6%	9%	8%	7%	4%
Oorlog in Oekraïne	*	*	5%	5%	7%	6%	4%
Dreiging van terrorisme	4%	*	5%	4%	4%	4%	4%
Werkgelegenheid	11%	*	4%	4%	3%	4%	3%
Ethische zaken (euthanasie, abortus, LHBTIQ+ etc.)	4%	4%	3%	4%	4%	3%	3%
Tegengaan van discriminatie ⁶	6%	3%	2%	2%	3%	3%	3%
Inspraak en democratie	5%	*	3%	3%	3%	3%	3%
Landbouw	*	5%	4%	3%	3%	3%	3%
Anders	3%	3%	2%	3%	3%	3%	2%

⁵ In 2023 luidde de vraagstelling: 'Waar zouden de aanstaande verkiezingen vooral over moeten gaan, vindt u?' In 2021: "Aan welke van onderstaande onderwerpen vindt u dat politieke partijen bij de volgende Tweede Kamerverkiezingen extra aandacht moeten besteden?"

⁶ In 2021: "Tegengaan van racisme"

4 Debatten

Afgelopen week waren de eerste grote tv- en radiodebatten van deze campagne. Op vrijdag 10 oktober was het NOS Nederland Kiest Radiodebat op Radio 1, met dertien lijsttrekkers.⁷ PVV-leider Geert Wilders was afwezig omdat bekend werd dat hij het doelwit was van een Belgische terreurcel. Volt had zich teruggetrokken, omdat lijsttrekker Laurens Dassen niet in debat wilde met FvD.

Op zondag 12 oktober zond RTL een lijsttrekkersdebat uit met Frans Timmermans (GL-PvdA), Dilan Yesilgöz (VVD), Henri Bontenbal (CDA) en Rob Jetten (D66). Jetten verving de afwezige Geert Wilders.⁸

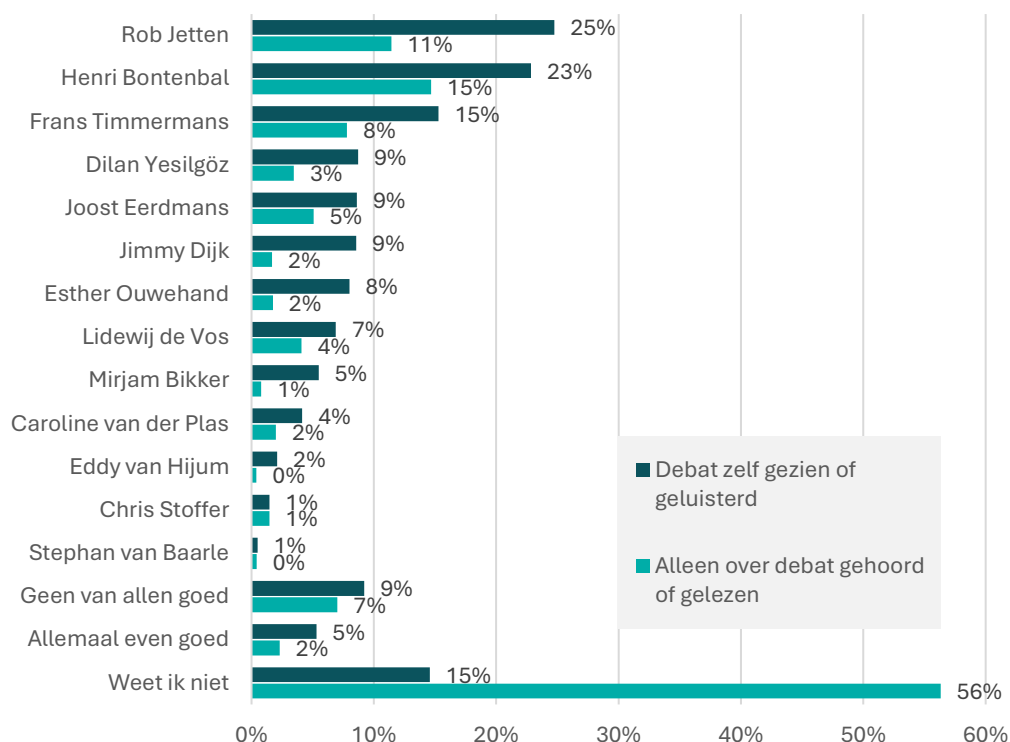
4.1 NOS Radio 1-debat (10 oktober)

Luisteraars vonden Jetten en Bontenbal het best

Nederlanders die het radiodebat zelf luisterden of keken, wijzen Rob Jetten (25%) en Henri Bontenbal (23%) het vaakst aan als beste debaters. Daarna volgt Frans Timmermans (15%), gevolgd door de rest van de lijsttrekkers die ieder door kleine groepen worden aangewezen.

Figuur 4.1: Los van wat u stemt, wie heeft het volgens u het best gedaan bij dit debat?

Maximaal 2 antwoorden mogelijk. Basis: keek zelf het debat (n = 207) of heeft erover gehoord/gelezen (n = 1002).

Kiezers die **Rob Jetten** het best vonden in het debat, zeggen dat hij ‘duidelijk zijn standpunten naar voren wist te brengen’. Zijn inbreng wordt ‘doordacht’ en ‘onderbouwd’ genoemd. Zijn inhoudelijke en rustige stijl

⁷ Frans Timmermans (GL-PvdA), Dilan Yesilgöz (VVD), Eddy van Hijum (NSC), Rob Jetten (D66), Caroline van der Plas (BBB), Henri Bontenbal (CDA), Jimmy Dijk (SP), Stephan van Baarle (DENK), Esther Ouwehand (PvdD), Lidewij de Vos (FvD), Christ Stoffer (SGP) en Joost Eerdmans (JA21) deden mee.

⁸ In dit onderzoek geeft 7 procent aan zelf het Radio 1-debat te hebben gezien of geluisterd, 17 procent heeft het RTL-debat gezien. De werkelijke kijkcijfers liggen lager, omdat mensen die meedoen aan onderzoek doorgaans ook wat meer betrokken zijn bij de politiek.

worden gewaardeerd. Sommigen noemen hem ook constructief en denken dat hij bereid is tot samenwerken. Een kiezer die nu op JA21 zou stemmen, zegt over Jetten: “Spreekt duidelijk, komt zelfverzekerd over en straalt gevoel uit alsof hij de problemen echt kan aanpakken.”

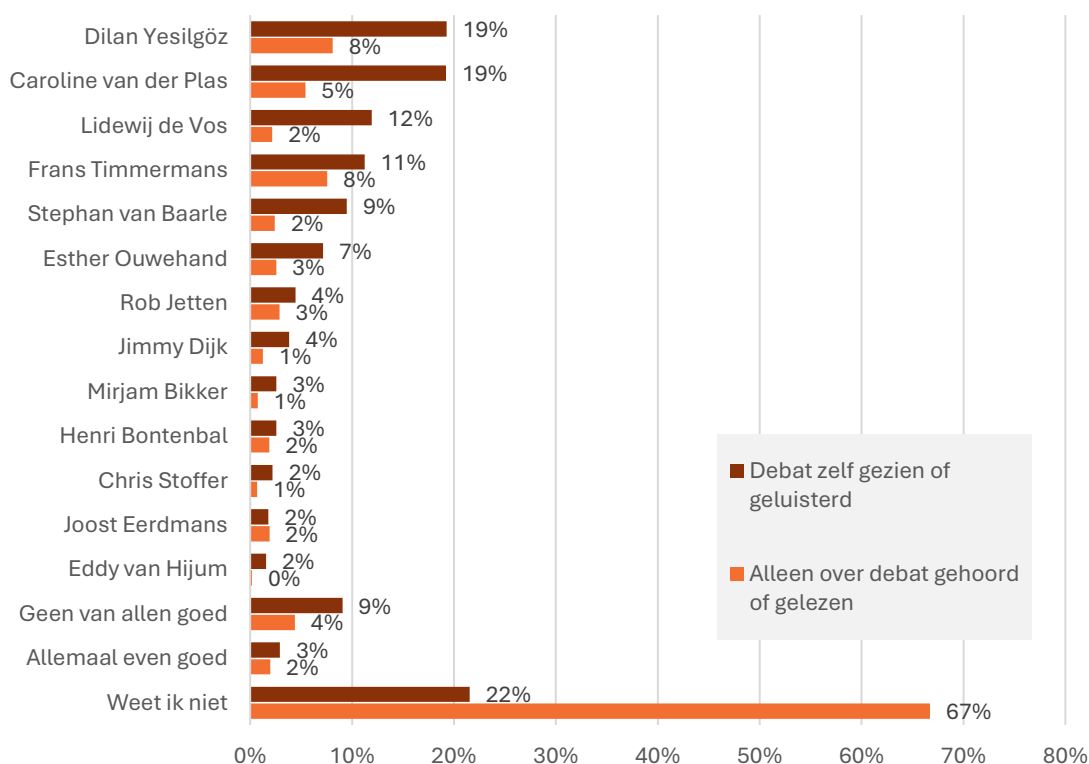
Het optreden van **Henri Bontenbal** wordt om vergelijkbare redenen gewaardeerd: duidelijk, rustig, constructief en verbindend. Anderen zeggen ook dat hij keuzes durft te maken die niet populair zijn. Zo zegt een D66-kiezer over hem: “Staat voor zijn kernwaarden en laat zich niet snel verleiden tot pakkende uitspraken. Straalt een soort nieuwe politiek uit waarin niet onnodige grote beloftes worden gedaan en zoekt de verbinding om voor te sorteren op een stabiel kabinet.” Een aantal kiezers noemt expliciet dat ze het goed vonden dat hij rustig bleef toen Caroline van der Plas – die niet aan de desbetreffende debatronde meedeed – hem onderbrak: “Dat hij ondanks een onderbreking van een andere lijsttrekker zijn eigen verhaal bleef houden.”

Optredens Yesilgöz en Van der Plas het minst gewaardeerd

Luisteraars van het radiodebat waardeerden de optredens van Dilan Yesilgöz en van Caroline van der Plas het minst (beide 19%).

Figuur 4.2: En wie vond u in het NPO Radio 1-debat het minst goed?

Maximaal 2 antwoorden mogelijk. Basis: keek zelf het debat (n = 207) of heeft erover gehoord/gelezen (n = 1002).

Kiezers die het optreden van **Dilan Yesilgöz** niet goed vonden, hebben verschillende kritieken: ze verdedigde haar standpunten niet goed, was te weinig inhoudelijk, kwam oneerlijk of onoprecht over (“Je kunt duidelijk merken dat ze bol staat van mediatraining en gespinde zinnen”) en haar stijl was te hard en fel. Velen zeggen dat ze Yesilgöz ‘sowieso’ niet waarden: “Ze heeft helemaal afgedaan, zodra ze op tv komt, schakel ik uit.” Een ander schrijft: “Zit vreselijk in mijn irritatie zone.”

Kritiek op **Caroline van der Plas** spitst zich vaak toe op haar commentaar vanaf de zijlijn tijdens de debatronde met Henri Bontenbal. Zo schrijft een ChristenUnie-kiezer: “Schreeuwerig, indringen bij debat waar zij geen deel uitmaakte.” Meer algemeen zeggen kritische luisteraars dat haar optreden ‘onvoldoende feitelijk en onderbouwd’, ‘populistisch’ en ‘onrustig’ was.

4.2 RTL-debat (12 oktober)

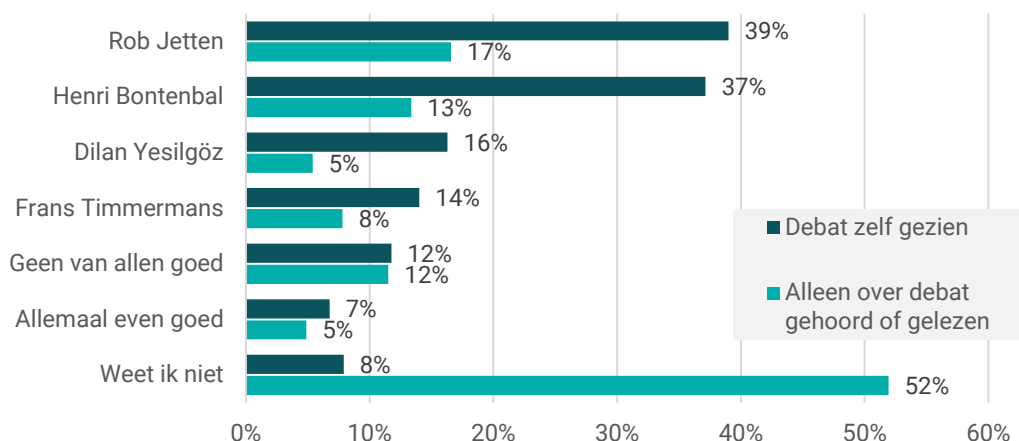
Ook bij RTL-debat worden Jetten en Bontenbal gewaardeerd

Bij het RTL-televisiedebat worden de optredens van Jetten (39%) en Bontenbal (37%) ook – met afstand – het best gewaardeerd. Timmermans (14%) en Yesilgöz (16%) worden daarna ongeveer net zo vaak genoemd als beste debaters bij dit debat.

Hierbij moet worden opgemerkt dat het debat relatief vaak werd bekeken door kiezers van VVD, D66 en CDA, minder door kiezers van GL-PvdA en PVV.

Figuur 4.3: Los van wat u stemt, wie heeft het volgens u het best gedaan bij dit debat?

Maximaal 2 antwoorden mogelijk. Basis: keek zelf het debat (n = 496) of heeft erover gehoord/gelezen (n = 988).

Onderstaande tabel toont wat kiezers van verschillende partijen, die het debat zelf keken, van de politici vonden. Opvallend is dat kiezers van GL-PvdA Jetten net zo vaak de beste vinden als Timmermans. VVD-kiezers. Ook VVD-kiezers kiezen vrijwel net zo vaak voor Jetten als voor Yesilgöz.

Tabel 4.1: Beste politicus bij RTL-debat onder kijkers, naar politieke voorkeur

Getoond: partijen met voldoende waarnemingen (n > 50). Basis: heeft debat zelf gezien

	Totaal	PVV	GL-PvdA	VVD	D66	CDA	JA21
Rob Jetten	39%	14%	52%	37%	82%	37%	18%
Henri Bontenbal	37%	24%	18%	28%	35%	72%	41%
Dilan Yesilgöz	16%	33%	2%	43%	4%	8%	23%
Frans Timmermans	14%	3%	52%	0%	24%	9%	3%
Geen van allen goed	12%	27%	3%	20%	1%	1%	14%
Allemaal even goed	7%	6%	6%	5%	2%	10%	9%
Weet ik niet	8%	5%	14%	7%	6%	9%	2%
n =	496	87	94	79	103	137	57

Kijkers die het optreden van **Rob Jetten** goed vonden, zeggen ook hier dat ze zijn optreden helder, rustig en constructief vonden. Meermaals wordt hij ‘scherp’ genoemd. Kijkers waarderen daarnaast dat hij initiatief nam en positief overkwam. Zo schrijft een CDA-kiezer over Jetten: “Een positieve instelling... probeert verbinding te zoeken met de andere partijen. Had lef door meteen al in discussie te gaan met Yesilgöz”

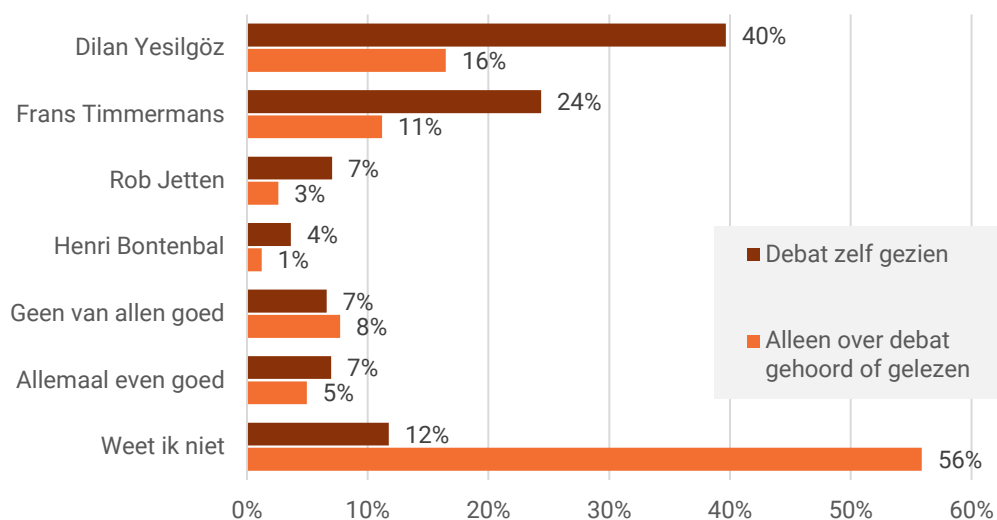
Over **Henri Bontenbal** zeggen kijkers vooral dat hij rustig, beheerst en kalm was (en bleef). Een JA21-kiezer schrijft: “Viel niemand hard aan, maar maakte zijn punten wel duidelijk.” Een CDA-kiezer: “Begin een beetje plankenkoorts maar daarna rustig en stabiel, kon het goed verwoorden.” Ook wordt gewaardeerd dat hij geen ‘breekpunten’ wilde noemen, maar zocht naar samenwerking. Een kiezer van SP schrijft: “Hij speelde zijn rol als verbinder goed, wist verschillen goed duidelijk te maken waar het hem uitkwam (bijv. met Gl-PvdA t.a.v. de NAVO-norm) en complimenten te maken waar nodig. Hij weet wat veel mensen willen, een stabiele, rustige politiek. Die rol speelt hij goed. Zo deed hij niet mee aan het telkens onderbreken van collega's, wat de anderen wel deden.”

Optreden Yesilgöz het minst gewaardeerd

Bij het RTL-debat wordt Yesilgöz het vaakst aangewezen als degene met het minst goede optreden. Vier op de tien kijkers (40%) vonden haar het minst goed. Een kwart van de kijkers (24%) kiest voor Timmermans. Jetten en Bontenbal worden hier veel minder genoemd.

Figuur 4.4: En wie vond u in het RTL-debat het minst goed?

Basis: keek zelf het debat of heeft erover gehoord/gelezen (n = 1.485).

Onderstaande tabel laat zien hoe kijkers van verschillende partijen naar het debat keken. Kiezers van rechtse partijen (PVV, JA21, VVD) vinden het optreden van Timmermans het minst goed, kiezers van GL-PvdA en D66 waren juist het minst gecharmeerd van Yesilgöz.

Tabel 4.2: Minst goede politicus bij RTL-debat onder kijkers, naar politieke voorkeur

Getoond: partijen met voldoende waarnemingen (n > 50). Basis: heeft debat zelf gezien

	Totaal	PVV	GL-PvdA	VVD	D66	CDA	JA21
Frans Timmermans	24%	48%	0%	48%	7%	16%	52%
Dilan Yesilgöz	40%	15%	77%	3%	70%	42%	17%
Rob Jetten	7%	9%	0%	8%	0%	10%	10%
Henri Bontenbal	4%	5%	1%	7%	7%	2%	0%
Geen van allen goed	7%	8%	0%	13%	4%	3%	7%
Allemaal even goed	7%	6%	6%	7%	4%	11%	10%
Weet ik niet	12%	10%	15%	13%	10%	17%	4%
n =	496	87	94	79	103	137	57

Kritische kijkers zeggen over **Dilan Yesilgöz** dat ze ‘geen antwoord gaf op vragen’, ‘vaak door anderen heen sprak’ en zichzelf ‘te veel herhaalde’. Haar stijl wordt te fel, polariserend en agressief genoemd. Een VVD-kiezer zegt: “te populistisch, weinig inhoud.” Een ander voorbeeld van een D66-kiezer: “Felle houding, onredelijk, kon plannen niet goed verdedigen.”

Kiezers die **Frans Timmermans** het minst goed vonden (voornamelijk kiezers van rechtse partijen), zeggen vaak in het algemeen dat ze hem onsympathiek, boos en arrogant vinden overkomen. Een kiezer van D66 schrijft: “Dhr. Timmermans was vooral bezig met verwijten maken en herhalen hoe slecht het wel niet gaat met het land. Geen tot weinig oplossingen aangedragen. Daarnaast leek hij enorm gefrustreerd en verhief hij telkens zijn stem.” Verder vinden sommigen dat hij ‘veel woorden gebruikt, maar niks zegt’. Enkele noemen specifiek dat ze zijn defensiestandpunt zwak vonden: “Geen sterke beurt over defensie, tamelijk defensieve houding”, aldus een VVD-kiezer.

5 Beoordeling politici

5.1 Bekendheid lijsttrekkers

Ten opzichte van eerder deze maand zien we geen grote veranderingen in de bekendheid van politici. Geert Wilders, Caroline van der Plas, Frans Timmermans, Dilan Yesilgöz en Rob Jetten zijn bekend bij acht tot negen op de tien kiezers. Henri Bontenbal nu bekend bij driekwart van de kiezers.

De bekendheid van Lidewij de Vos, lijsttrekker van FvD, neemt verder toe: van 26 procent half september, 34 procent een week geleden naar 41 procent nu.

Tabel 5.1: Bekendheid politici

‘Welke van onderstaande politici kent u?’ Basis: allen (n =2.718).

	Aug. 2023	17 juni 2024	28 juli 2025	1 sept. 2025	15 sept. 2025	29 sept. 2025	6 okt. 2025	14 okt. 2025
Geert Wilders	95%	96%	90%	92%	93%	93%	92%	92%
Caroline van der Plas	88%	93%	85%	88%	88%	88%	87%	87%
Frans Timmermans	84%	90%	84%	85%	87%	86%	87%	87%
Dilan Yesilgöz	77%	90%	84%	86%	86%	87%	86%	86%
Rob Jetten	84%	88%	82%	83%	86%	85%	83%	85%
Henri Bontenbal	48%	68%	68%	70%	73%	73%	74%	76%
Esther Ouwehand	55%	72%	64%	63%	66%	66%	68%	68%
Joost Eerdmans	63%	64%	64%	63%	67%	65%	67%	67%
Mirjam Bikker	36%	53%	48%	47%	51%	51%	51%	54%
Laurens Dassen	40%	49%	45%	45%	47%	46%	48%	51%
Jimmy Dijk		25%	38%	39%	39%	41%	43%	47%
Stephan van Baarle		32%	30%	38%	35%	36%	38%	39%
Lidewij de Vos					26%	30%	34%	41%
Eddy van Hijum			32%	34%	33%	35%	36%	37%
Chris Stoffer		30%	28%	26%	28%	32%	33%	35%
Jan Struijs				11%	10%	12%	13%	16%
Geen van bovenstaande		2%	6%	3%	4%	4%	5%	4%

Bron: Ipsos I&O, 16 oktober 2025

5.2 Beoordeling lijsttrekkers

De waarderingscijfers voor lijsttrekkers zijn redelijk stabiel. Henri Bontenbal scoort een 6,3 en is daarmee nog steeds de best gewaardeerde politicus. Daarna volgen Mirjam Bikker (daalt van een 5,9 naar 5,5), Rob Jetten (5,3), Joost Eerdmans (5,2) en Jimmy Dijk (5,2).

Rob Jetten stijgt niet significant in vergelijking met vorige week (voor het debat) maar wel enigszins in vergelijking met een maand geleden (van een 5,0 naar een 5,3). Jetten is nog steeds de best gewaardeerde lijsttrekker onder de links-progressieve kiezers (7,4). Op afstand volgen Jimmy Dijk (6,8), Henri Bontenbal (6,8), Laurens Dassen (6,8) en Frans Timmermans (6,7).

Tabel 5.2: Waardering politici

‘Hieronder ziet u een aantal politici die u (van naam) kent. Kunt u aangeven – met een cijfer van 1 tot 10 – hoe u deze politicus waardeert?’ Basis: bekend met politicus.

Groen = significante stijging t.o.v. voorgaande meting.

Rood = significante daling t.o.v. voorgaande meting.

	Sept. 2023	23 sept. 2024	16 juni 2025	28 juli 2025	1 sept. 2025	15 sept. 2025	26 sept. 2025	6 okt. 2025	14 okt. 2025
Henri Bontenbal	5,0	6,1	6,6	6,6	6,3	6,2	6,3	6,5	6,3
Mirjam Bikker	5,3	5,5	5,7	5,7	5,7	5,4	5,8	5,9	5,5
Rob Jetten	4,6	4,8	5,0	5,0	5,1	5,0	5,2	5,2	5,3
Joost Eerdmans		4,4	5,0	5,1	5,2	4,9	5,1	5,4	5,2
Jimmy Dijk		5,3	5,7	5,4	5,5	5,3	5,3	5,3	5,2
Jan Struijs					5,7	5,0	5,4	5,2	5,2
Laurens Dassen	5,1	4,9	5,2	5,2	5,2	5,1	5,0	5,2	4,9
Chris Stoffer		5,2	4,9	5,2	5,1	4,9	4,9	5,0	4,7
Eddy van Hijum				5,1	5,0	4,9	4,7	4,8	4,6
Caroline van der Plas	5,6	4,9	4,7	4,8	4,7	4,5	4,6	4,7	4,5
Lidewij de Vos						4,0	4,3	4,6	4,4
Esther Ouwehand	4,5	4,6	5,0	4,8	4,7	4,7	4,4	4,5	4,3
Frans Timmermans	4,8	4,3	4,4	4,2	4,3	4,1	4,3	4,5	4,3
Geert Wilders	4,8	4,9	3,9	4,0	4,0	3,9	4,1	4,4	4,2
Dilan Yeşilgöz	6,2	5,0	4,8	4,5	3,9	3,9	3,9	4,2	4,0
Stephan van Baarle	3,8	3,8	3,7	3,8	3,7	3,7	3,7	3,8	3,6

Bron: Ipsos I&O, 16 oktober 2025

5.3 Waardering op aspecten

In dit onderzoek hebben we kiezers gevraagd de leiders van de zes grootste partijen (in onze peiling) te beoordelen op zeven aspecten: “In welke mate vindt u onderstaande uitspraak passen bij elke politicus?”

- Zou betrouwbaar zijn als minister-president
- Begrijpt wat er leeft onder gewone mensen
- Is een echte leider
- Heeft een goede visie op waar het met ons land naartoe moet
- Zal van Nederland een socialer land maken
- Kan Nederland goed vertegenwoordigen in het buitenland
- Is sympathiek

In onderstaande tabel zien we in de eerste kolom de waarderingcijfers, met Henri Bontenbal als hoogst gewaardeerde leider (zoals ook al te zien in de vorige paragraaf). In de volgende kolommen is te zien dat Bontenbal op zes van de zeven aspecten de hoogste waardering krijgt. Op ‘Begrijpt wat er leeft onder gewone mensen’ doet Geert Wilders het iets beter (52% versus 48%). Op ‘Kan Nederland goed vertegenwoordigen in het buitenland’ scoort Frans Timmermans (48%) net iets hoger dan Bontenbal (46%), maar de verschillen zijn hier niet significant.

Gemiddeld – voor alle zes aspecten – wordt Bontenbal in 49 procent van de gevallen positief gewaardeerd. Rob Jetten (37%) en Frans Timmermans (34%) volgen op afstand. Op het belangrijke aspect ‘zou betrouwbaar zijn als minister-president’ springt Bontenbal er flink uit, als het gaat om de gunfactor (‘is sympathiek’) eveneens, maar hier zit Rob Jetten (53%) niet ver achter Bontenbal (65%).

Tabel 5.3: In welke mate vindt u onderstaande uitspraak passen bij elke politicus? (% ‘passend’)

Donkergroen = hoogste score

Lichtgroen = bovengemiddelde score

	waardering cijfer (1-10)	betrouw- baar als premier	begrijpt mensen	echte leider	goede visie	socialer land	goede vertegen- woordig.	sympathiek	Gem. lijst- trekker
Bontenbal	6,3	55%	48%	40%	47%	45%	46%	65%	49%
Jetten	5,3	35%	34%	27%	37%	39%	38%	53%	37%
Timmermans	4,3	33%	30%	30%	29%	37%	48%	30%	34%
Eerdmans	5,2	22%	37%	25%	33%	19%	26%	37%	28%
Wilders	4,2	21%	52%	30%	36%	21%	20%	23%	29%
Yesilgöz	4,0	16%	16%	13%	21%	10%	23%	24%	18%
Totaal gemiddeld	4,9	30%	36%	28%	34%	28%	34%	39%	

5.4 Betrouwbare premier

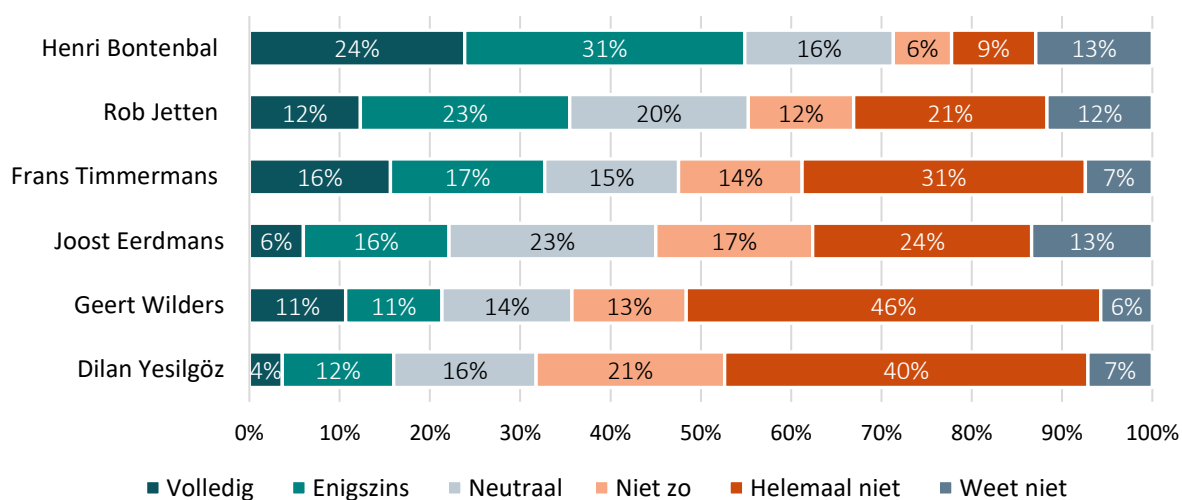
Onderstaande figuur toont in hoeverre kiezers de zes lijsttrekkers zien als ‘betrouwbaar als minister-president’. Niet alleen vindt 55 procent deze uitspraak passend (volledig of enigszins) bij Henri Bontenbal, het aandeel dat dat niet (of niet zo) vindt is klein: slechts 15 procent. Bij de andere vijf kandidaten zijn de aandelen “niet zo” en “helemaal niet” beduidend groter.

Henri Bontenbal wordt nu veel vaker ingeschat als ‘betrouwbare premier’ (door 55%) dan in 2023 (toen 27%). Hij was toen bovendien bij maar circa de helft van de kiezers bekend, nu bij driekwart.

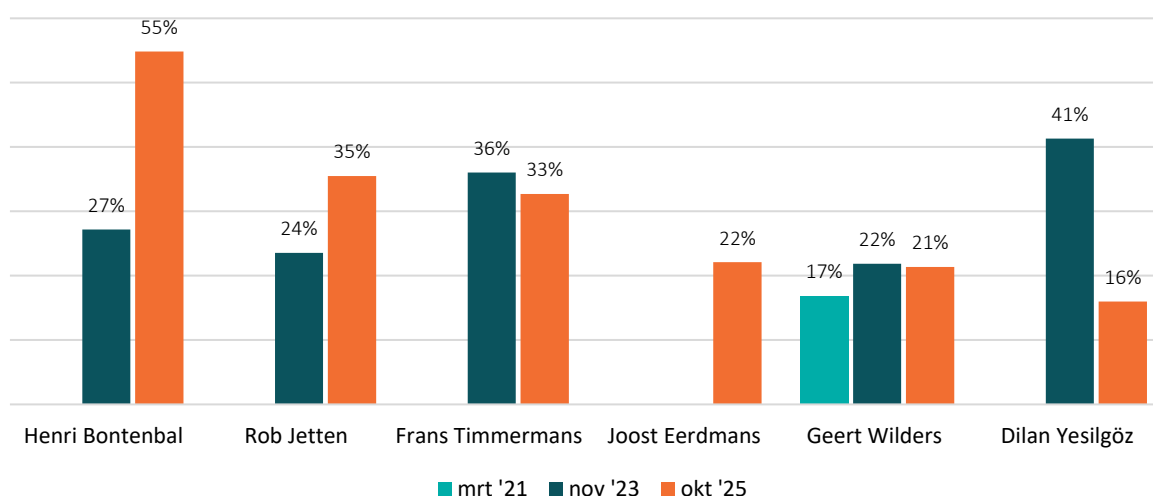
Ook Rob Jetten wordt nu vaker zo gezien (van 24 naar 35%), waarmee hij Frans Timmermans (die niet beter scoort dan twee jaar geleden (van 36 naar 33%)) passeert.

Geert Wilders is tamelijk stabiel op dit aspect (nu 21%), Dilan Yesilgöz levert flink in: van 41 naar 16 procent.

Figuur 5.1 In welke mate vindt u onderstaande uitspraak passen bij elke politicus?
“Zou betrouwbaar zijn als minister-president” (indien bekend)

Figuur 5.2 In welke mate vindt u onderstaande uitspraak passen bij elke politicus?
“Zou betrouwbaar zijn als minister-president” (% ‘passend’, door de tijd)

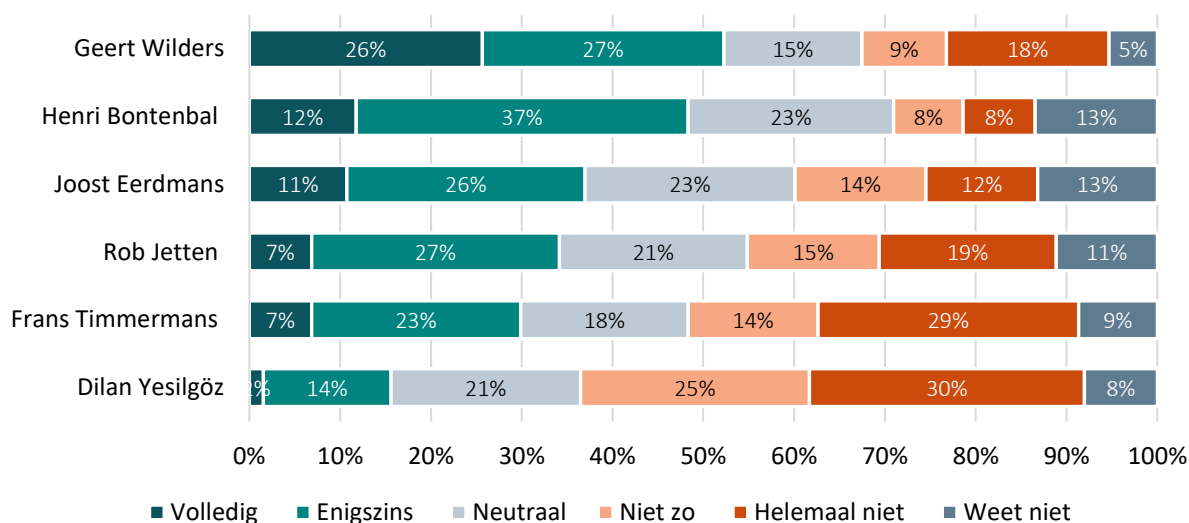
5.5 Begrijpt wat er leeft onder gewone mensen

Geert Wilders wordt vooral goed gewaardeerd omdat hij ‘begrijpt wat er leeft onder gewone mensen’. Ruim de helft van alle kiezers (52%) vindt deze uitspraak bij hem passen. Dit was twee jaar geleden ook al zo. Kort daarna vinden we Henri Bontenbal (48%), op enige afstand Joost Eerdmans (37%) en Rob Jetten (34%). Rob Jetten doet het op dit aspect beter dan twee jaar geleden (toen 23%).

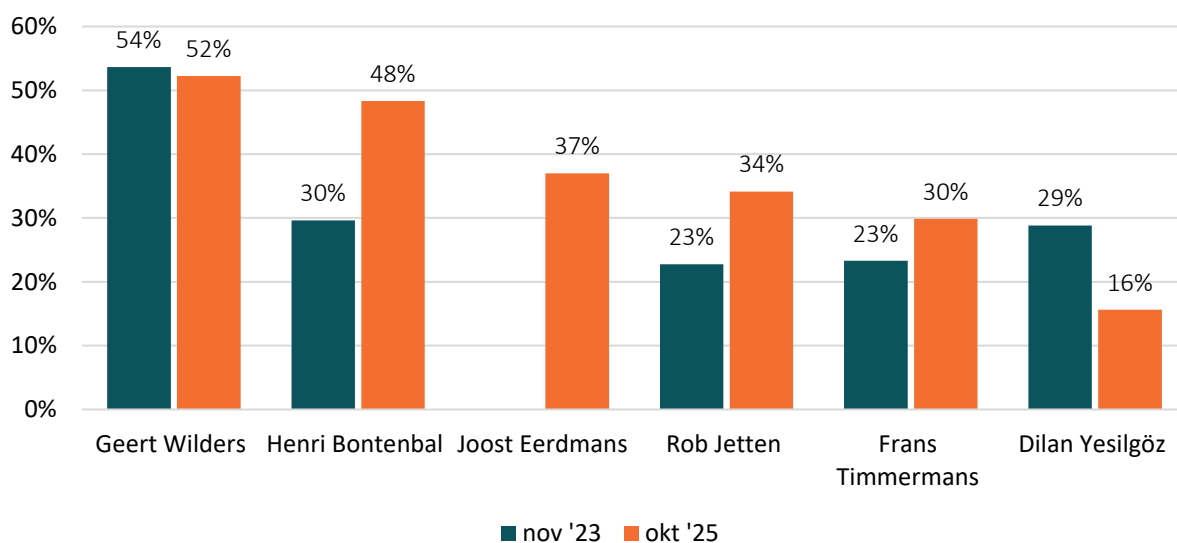
Ook Frans Timmermans heeft zich iets verbeterd (het aandeel ging van 23 naar 30%), maar 43 procent vindt dat dit niet past bij Timmermans.

Nog maar 16 procent vindt dat Dilan Yesilgöz begrijpt wat er leeft onder gewone mensen, dit was nog 29 procent in 2023.

Figuur 5.3 In welke mate vindt u onderstaande uitspraak passen bij elke politicus?
“Begrijpt wat er leeft onder gewone mensen” (indien bekend)

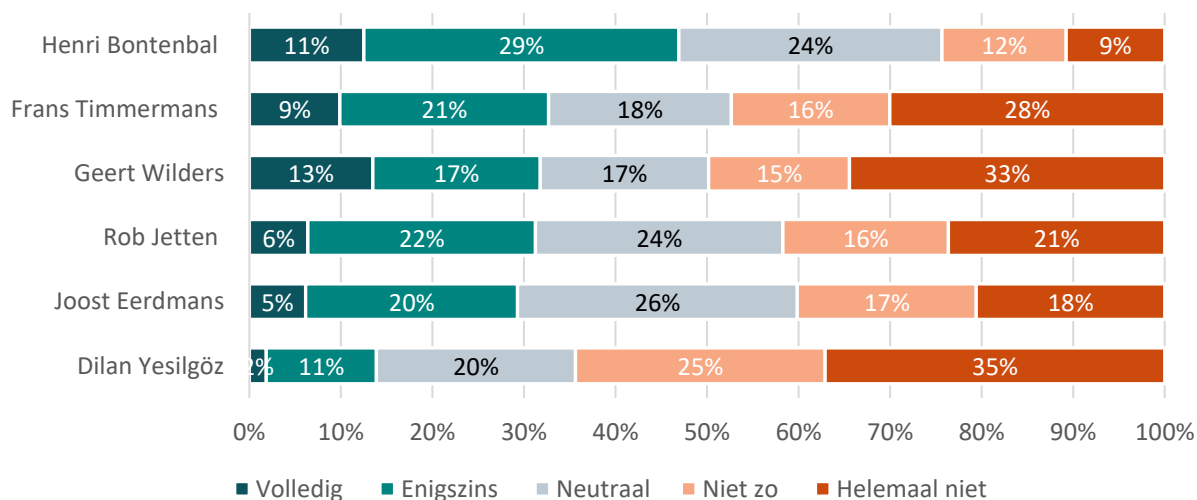
Figuur 5.4 In welke mate vindt u onderstaande uitspraak passen bij elke politicus?
“Begrijpt wat er leeft onder gewone mensen” (% ‘passend’, door de tijd)

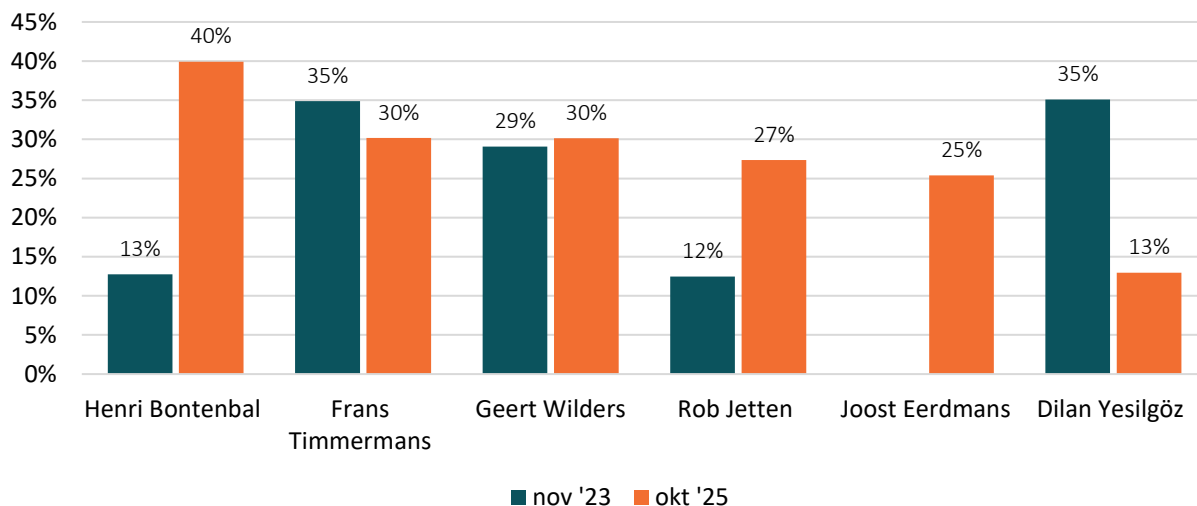
5.6 Is een echte leider

Vier op de tien kiezers vinden Henri Bontenbal ‘een echte leider’. Daarna volgen Timmermans (30%), Wilders (30%) en Jetten (27%). Voor Bontenbal betekent dat een forse stijging (was 13% van degenen die hem in 2023 kenden). Ook Jetten stijgt op dit aspect (van 12 naar 27%). Yesilgöz levert juist flink in (van 35 naar 17%).

Figuur 5.5 In welke mate vindt u onderstaande uitspraak passen bij elke politicus?
“Is een echte leider” (indien bekend)

Figuur 5.6 In welke mate vindt u onderstaande uitspraak passen bij elke politicus?
“Is een echte leider” (% ‘passend’, door de tijd)

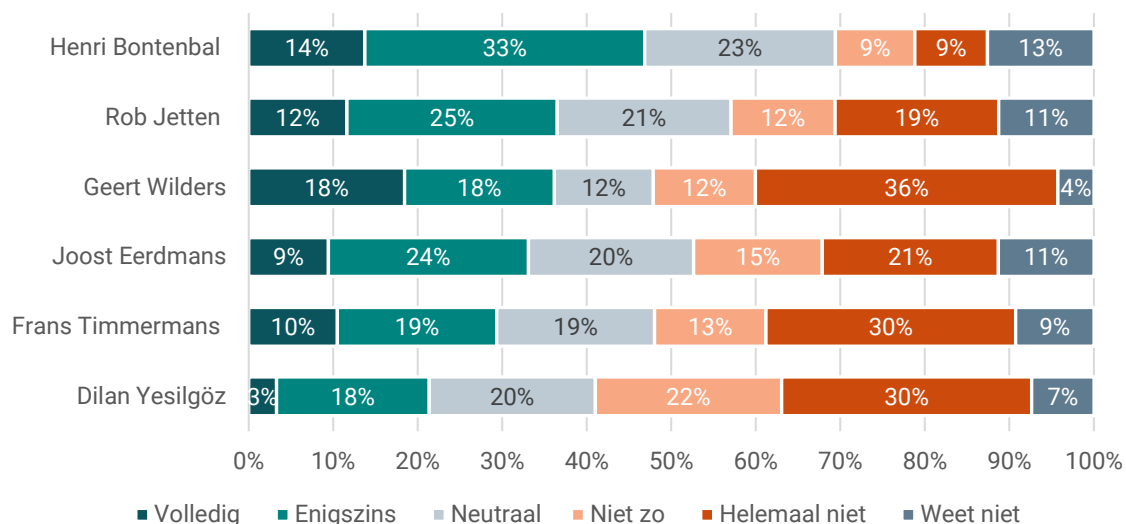

5.7 Heeft een goede visie op waar het met ons land naartoe moet

Van Henri Bontenbal vinden ook de meeste kiezers (47%) dat hij een goede visie heeft op waar het met ons land naartoe moet. Meer kiezers vinden dat van hem dan van Jetten (al gaat hij op dit onderdeel van 22 naar 37%) en Wilders (stabiel op 36%).

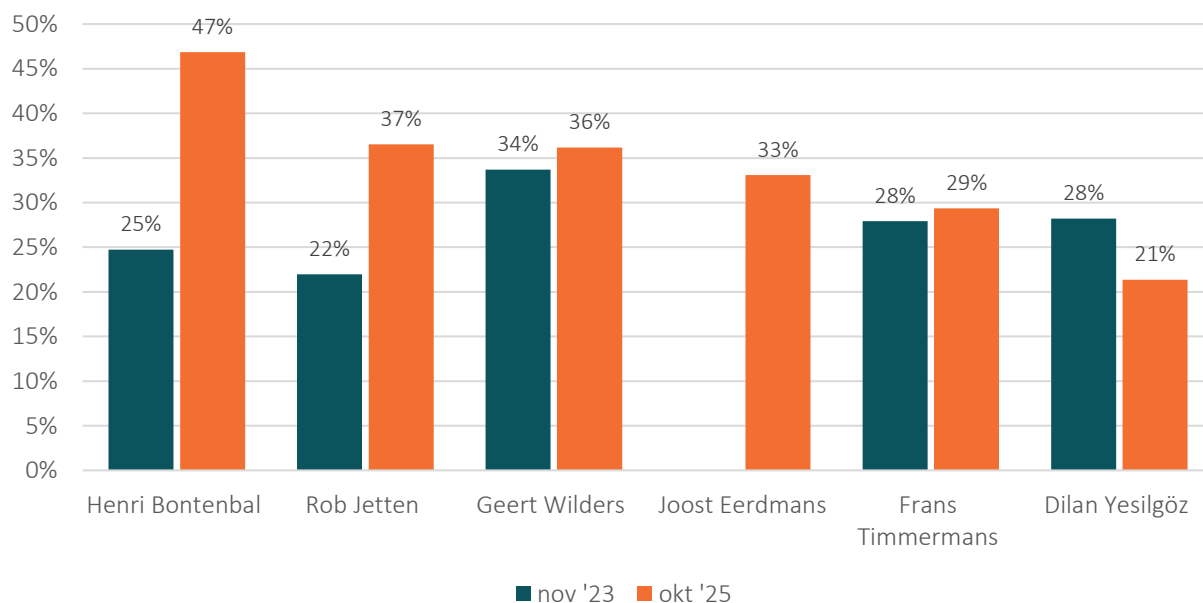
Figuur 5.7 In welke mate vindt u onderstaande uitspraak passen bij elke politicus?

“Heeft een goede visie op waar het met ons land naartoe moet” (indien bekend)

Figuur 5.8 In welke mate vindt u onderstaande uitspraak passen bij elke politicus?

“Heeft een goede visie op waar het met ons land naartoe moet” (% ‘passend’, door de tijd)

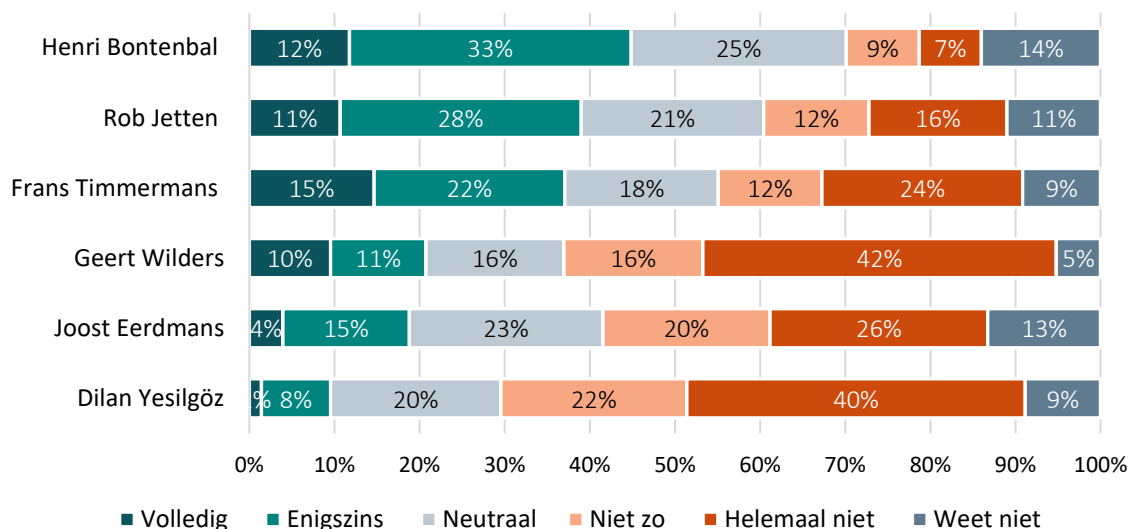

5.8 Zal van Nederland een sociaal land maken

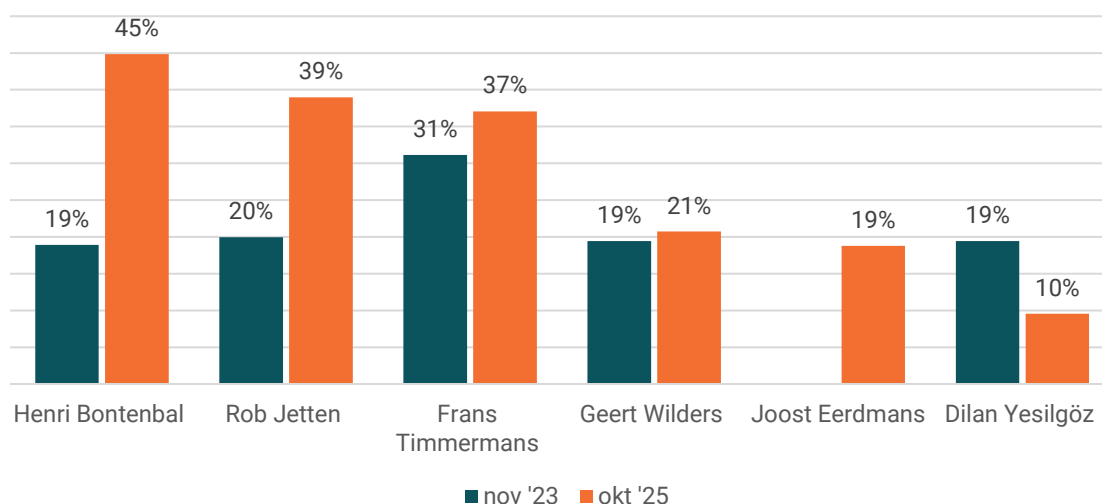
Bij de vorige verkiezingen werd Frans Timmermans op het aspect ‘zal van Nederland een sociaal land maken’ nog als beste gewaardeerd. Ook op dit punt moet hij nu Bontenbal voor laten gaan. Van Bontenbal denkt 45 procent dat hij van Nederland een sociaal land zal maken (was 19% in 2023), voor Timmermans is dat 37 procent (wel een stijging: het was 31%).

Rob Jetten scoort ongeveer even hoog als Timmermans (39%), bijna een verdubbeling t.o.v. 2023.

Figuur 5.9 In welke mate vindt u onderstaande uitspraak passen bij elke politicus?
“Zal van Nederland een sociaal land maken” (indien bekend)

Figuur 5.10 In welke mate vindt u onderstaande uitspraak passen bij elke politicus?
“Zal van Nederland een sociaal land maken” (% ‘passend’, door de tijd)

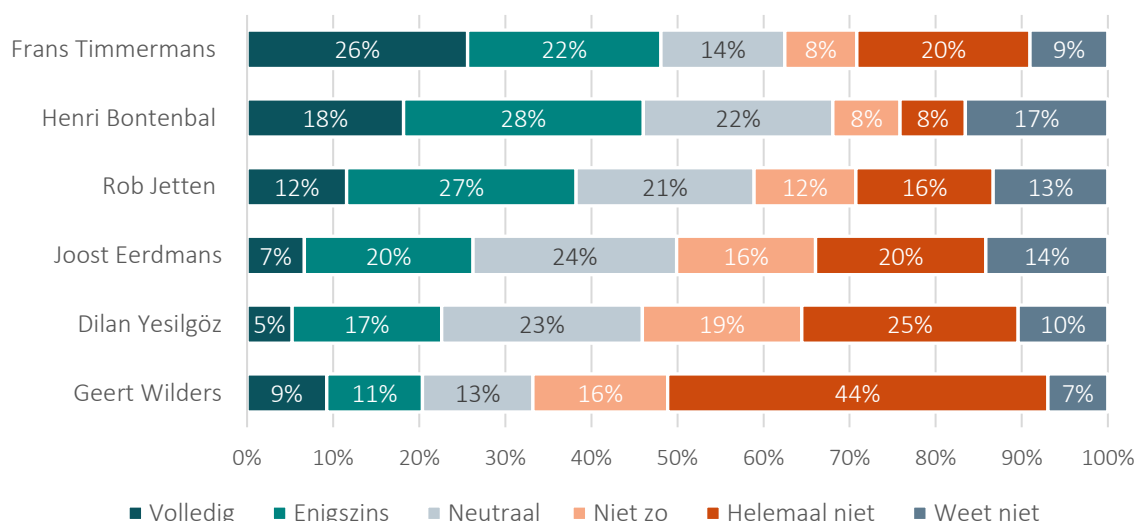

5.9 Kan Nederland goed vertegenwoordigen in het buitenland

‘Kan Nederland goed vertegenwoordigen in het buitenland’ is het enige aspect waar Frans Timmermans het best op scoort: 48 procent vindt dit bij hem passen. Maar ook hier doet Bontenbal – die weinig internationale ervaring heeft – het bijna even goed: 46 procent. Rob Jetten zit daar kort achter met 39 procent.

Dit aspect hebben we nog niet eerder voorgelegd dus kunnen we niet vergelijken met 2023.

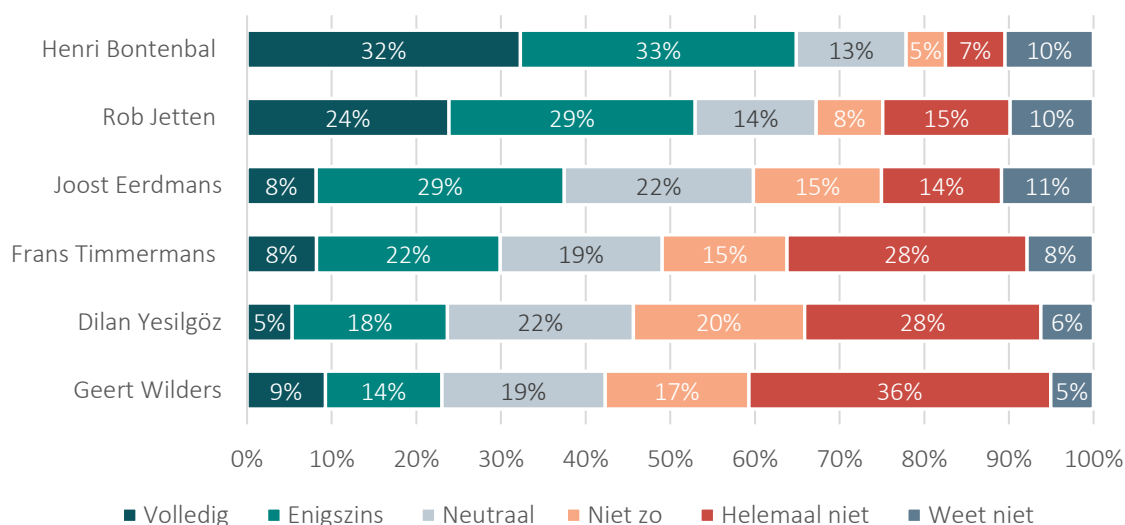
Figuur 5.11 In welke mate vindt u onderstaande uitspraak passen bij elke politicus?
“Kan Nederland goed vertegenwoordigen in het buitenland” (indien bekend)

5.10 Is sympathiek

Henri Bontenbal wordt door 65 procent sympathiek gevonden, slechts 12 procent vindt dat niet. Ook Rob Jetten wordt door meer dan de helft (53%) sympathiek gevonden (23% niet). Voor Timmermans, Yesilgöz en Wilders geldt dat meer mensen deze leiders niet sympathiek vinden dan wel. Ook voor dit aspect geldt dat we het nog niet eerder voorgelegd hebben, en dus niet kunnen vergelijken met 2023.

Figuur 5.12 In welke mate vindt u onderstaande uitspraak passen bij elke politicus? “Is sympathiek” (indien bekend)

Bijlage: zetels in Ipsos I&O-peilingen sinds TK23

Groen = significante stijging t.o.v. meting daarvoor

Rood = significante daling t.o.v. meting daarvoor

	TK23	dec-23	feb-24	jun-24	sep-24	nov-24	jan-25	mrt-25	apr-25	jun-25	jul-25	sep-25 I	sep-25 II	sep-25 III	okt-25 I	okt-25 II
PVV	37	43	49	42	41	38	35	30	28	30	27	31	32	31	31	29
CDA	5	5	7	9	11	12	16	18	18	21	24	25	24	25	24	25
GL-PvdA	25	23	25	27	25	26	24	27	27	29	24	23	23	23	22	22
VVD	24	16	17	18	18	22	21	25	26	24	20	15	14	14	13	14
D66	9	10	9	11	10	12	13	11	10	11	12	11	13	15	14	18
JA21	1	0	1	0	2	1	2	4	4	3	7	9	12	11	13	12
PvdD	3	5	5	7	7	7	6	7	7	6	6	6	4	4	5	4
SP	5	5	5	5	5	8	7	6	5	5	6	6	6	4	4	4
BBB	7	8	7	7	5	5	6	3	5	4	4	6	4	5	4	4
DENK	3	2	2	3	4	4	5	4	4	3	4	4	4	4	4	3
Volt	2	4	4	4	5	3	4	3	4	3	4	4	3	4	4	3
FvD	3	3	3	3	4	3	3	3	4	3	3	3	4	4	4	4
CU	3	3	3	3	4	3	3	4	3	3	4	3	3	2	2	3
SGP	3	3	4	4	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	4	3
NSC	20	20	9	7	6	3	2	2	2	2	1	1	0	0	0	0
50+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	2

Onderzoeksverantwoording

Dit onderzoek vond plaats van maandag 13 tot woensdagochtend 15 oktober 2025. In totaal werkten 2.718 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek. De steekproef is grotendeels getrokken in het I&O Research Panel. Een deel (n = 204) deed mee via PanelClix. Dit zijn voornamelijk jongeren, lager opgeleiden en respondenten met een niet-westerse achtergrond. Ipsos I&O voerde dit onderzoek uit in samenwerking met Pauw & De Wit.

Bij de zetelpeilingen in aanloop naar de verkiezingen maken we gebruik van een zogeheten rolling panel. Dit houdt in dat respondenten die deelnamen aan de vorige peiling, ook voor de nieuwe peiling worden uitgenodigd. Op die manier kunnen we meten welke kiezersstromen plaatsvinden en welke redenen kiezers hebben om van partijvoorkeur te veranderen. Aan deze peiling namen 1.076 respondenten deel die ook deelnamen aan de peiling van vorige week.

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in november 2023. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard (CBS). Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van n=2.000 en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Het I&O Research Panel werkt met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com-tegoed of een donatie aan een goed doel.

Ipsos I&O

Ipsos I&O komt voort uit het samengaan van I&O Research en Ipsos.

Ipsos I&O is het grootste onderzoeksbureau van Nederland (volgens het Trendrapport Data & Insights Network, 2024). Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies.

Ipsos I&O Publiek werkt voor overheids- en non-profitorganisaties. Ipsos I&O is lid van het Data & Insights Network (D&IN) en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. Ipsos I&O is ISO 9001-, ISO 20252-, ISO 27001-, ISO 27701- en NEN-5710 gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 20252-Annex A gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

Contactgegevens

Ipsos I&O

Zuiderval 70
7543 EZ Enschede
053 - 200 52 00

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
020 – 308 48 00

Amstelveenseweg 760
1081 JK Amsterdam
020 - 607 07 07

Ericssonstraat 2
5121 ML Rijen
020-607 07 07

